

คู่มือพีชมีพีช

คำนำ

ต้นเดือน มกราคม 2551 ผมได้นำกำลังพลไปพัฒนาสวนสมุนไพร “มูลนิธิกิตติจักรเกสัชเวช”

ณ โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก และได้เยี่ยมชมค่านับ อวยพรปีใหม่

พลโท วรวิทย์ พรรณสมย์ ผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จึงได้ทราบ ว่า สมเด็จพระ

เทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระดำริถึงการให้ความรู้ด้านสมุนไพร พืชมีพิษ

แก่นักเรียนนายร้อยๆ เนื่องจากเมื่อสำเร็จการศึกษา จะต้องไปปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ทุรกันดาร ป่าภูเขา

จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับพืช สมุนไพร พืชมีพิษ เพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้ที่บังคับบัญชา อนึ่งในปีนี้เป็นปีมหามงคลที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา ในปีพุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นการถวายพระพร โรงงานเภสัชกรรมทหาร จึงได้จัดทำคู่มือ “พืชพิษที่พบบ่อยในประเทศไทย” ประกอบด้วยรูปภาพ และข้อมูลจำนวน 101 ชนิด แบ่งกลุ่มตามลักษณะอาการพิษต่อระบบของร่างกาย ระบุส่วนที่เป็นพิษ และอาการเมื่อได้รับพิษ เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยๆ มีความรู้และความสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

โรงงานเภสัชกรรมทหาร ขอขอบพระคุณ พลเอก กมล แสงอิสรระ อดีตผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พลโท วรวิทย์ พรรณสมย์ ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและกำลังพลทุกนายที่กรุณาให้การสนับสนุน พัฒนาสวนสมุนไพรฯ มาโดยตลอด และขอให้คำมั่นสัญญาว่าจะอนุรักษ์ ปรับปรุง พัฒนาสวนสมุนไพรแห่งนี้ อย่างเต็มขีดความสามารถ เพื่อสนองพระดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีตลอดไป

พลตรี

(จักรี ดันติพงศ์)

ผู้อำนวยการโรงงานเภสัชกรรมทหาร

ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร

1. พืชสมุนไพรจีน เนื้อไม้มีรสขม และน้ำมันดำ

			
กระตาด	กระโถนเจ็ดตัว	กระสังข์ขาว	พริศตมกล
			
ชาอู่หลง	ฉางฉวน	ตาตุ่มทะเล	ตำแยขาว
			
ตำแยตัวเมีย	ทองหลางฝรั่ง	โป๊ยเซียน	ฉี่งา
			
พญาไร้ใบ	เพอราฮาก	โพธิ์ทะเล	มะม่วงหิมพานต์
			
มะรุต	รักหลวง	วรนพินธุ์	สมอทะเล
			
สลัดได	สลัดไดบาน	หญ้ารำ	พญานาญเอ่แทน
			
เตยร้าง	คังดาบอด		

2. พืชระบบทางเดินอาหาร และระบบหมุนเวียนโลหิต

			
กระเทียม	กระเทียม	โศคนาค	ขมิ้นชัน
			
ขมิ้นชัน	ขมิ้นชัน	ขมิ้น	ขมิ้นชัน
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม	กระเทียม
			
กระเทียม	กระเทียม		

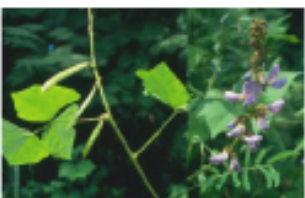
3. พืชต่อระบบประสาท และอาจทำให้เสพติด

			
กฤษณา	กัญชา	ทองหลางไผ่น	ใบระบาท
			
ผักบุ้งทะเล	ผื่น	ยาสูบ	ลำโพง
			
เห็ดเกล็ดดาว	เห็ดขอนสีทองเกล็ดแดง	เห็ดหิ่งห้อย	

4. พืชต่อไต และระบบปัสสาวะ

	
เนืยง	

5. พืชร้ายแรงอาจทำให้เสียชีวิตได้

			
กลอย	ชุกานแดง	จันทน์	ดอกคิง
			
เถาถนบิต	เพชรฆาตสีทอง	มะกล่ำตาหนู	มันแกว
			
มันสำปะหลัง	ระยอม	โศดิน	สะพุง
			
เทียน	สลอด	สารพัดพิษ	แสลงใจ
			
หนอนตายยาก	หนอนตายยากใหญ่	เห็ดระโงกหิน 1	เห็ดระโงกหิน 2
			
เห็ดสนองว			

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
ภาวะเป็นพิษจากพืช และการแก้ไขเบื้องต้น	1
รายงานการได้รับพิษจากพืช	2
รายชื่อฐานข้อมูลพืชพิษ	3
พืชต่อผิวหนัง เนื้อเยื่ออ่อน และขนัยน์ตา	4
พืชต่อระบบทางเดินอาหาร และระบบหมุนเวียนโลหิต	17
พืชต่อระบบประสาท และอาจทำให้เสพติด	38
พืชต่อไต และระบบปัสสาวะ	44
พืชร้ายแรงอาจทำให้เสียชีวิตได้	45
บทส่งท้าย	56

บทนำ

พิษพิษ คือ พิษที่ประกอบด้วยสารพิษ หรือผลิตสารพิษในปริมาณที่มากพอที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ได้ อันตรายที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงที่ต่างกัน ตั้งแต่ระคายเคืองผิวหนัง จนถึงพิษที่ทำให้เสียชีวิต โดยทั่วไปเมื่อผู้ป่วยที่ได้รับพิษได้รับการแก้ไขที่ถูกต้องร่างกายก็จะกลับคืนสู่สภาวะปกติ พิษของพิษที่ได้รับนั้นไม่ว่าจะเป็นการตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจก็ตาม อาการพิษมักจะส่งผลต่อร่างกายในหลายระบบ เช่น ผิวหนัง ระบบทางเดินอาหาร ระบบหมุนเวียนโลหิต ระบบประสาท

เนื่องจากอาการพิษของพิษพิษมักเป็นหลายระบบ โดยทั่วไปการดูแลรักษาผู้ป่วยเบื้องต้น ประกอบด้วย การรักษาตามอาการและประคับประคองให้ผู้ป่วยพ้นขีดอันตราย การสกัดพิษไม่ให้เข้าสู่ระบบหมุนเวียนโลหิตและเร่งกำจัดพิษออกจากร่างกาย และการให้ยาต้านพิษ การรักษาประคับประคองผู้ป่วยให้พ้นขีดอันตรายก่อนที่ผู้ป่วยจะไปถึงโรงพยาบาลนั้น นับเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของการรักษา โดยเฉพาะการดูแลเกี่ยวกับการหายใจ การรักษาอุณหภูมิร่างกาย และการควบคุมอาการชัก

ภาวะเป็นพิษจากพิษ และการแก้ไขเบื้องต้น

1. พิษต่อผิวหนัง เนื้อเยื่ออ่อน และเยื่อเมือก

พิษที่ก่อให้เกิดผื่นผิวหนังอักเสบ (irritant and allergic contact dermatitis) มักจะมีอาการแสดงทางผิวหนังในลักษณะนี้ ผิวหนังบริเวณที่สัมผัสพิษจะเกิดผื่นแดง คัน รูปร่างของผื่นอาจเป็นทางยาวๆ หรือเป็นปื้น ขึ้นอยู่กับลักษณะการสัมผัส ถ้าส่วนที่เป็นพิษสัมผัสกับตา อาจทำให้ตาบอดชั่วคราวหรือถาวรได้

การรักษา

- เมื่อสัมผัสกับสารพิษในพิษ ไม่ว่าจะเป็นยางหรือน้ำในลำต้น ควรรีบล้างบริเวณที่สัมผัสด้วยน้ำและสบู่ จะทำให้เกิดอาการน้อยลง และอาจป้องกันการเกิดผื่นได้
- ในกรณีที่มีผื่นคัน ถ้ามีอาการน้อย ให้ทาด้วยครีมสเตียรอยด์ และ/หรือ รับประทานยาแก้แพ้ เช่น chlorpheniramine, cetirizine

2. พิษต่อระบบทางเดินอาหาร และระบบหมุนเวียนโลหิต

อาการพิษในระบบทางเดินอาหารมักเป็นอาการของการได้รับพิษจากพิษพิษทุกชนิด เป็นอาการที่แสดงว่าผู้ป่วยได้รับพิษเข้าไปในร่างกาย ก่อนที่อาการทางระบบอื่น จะแสดงออกมา อาการทางระบบทางเดินอาหารอาจเป็นได้ตั้งแต่การระคายเคืองต่อเยื่อปาก และลำคอ การอักเสบของกระเพาะอาหารและลำไส้ ตลอดจนถึงอาการพิษต่อตับ ในกรณีของพิษที่มีพิษต่อระบบหมุนเวียนโลหิต อาการพิษมักจะเริ่มด้วยอาการทางระบบทางเดินอาหาร และตามด้วยอาการทางหัวใจ เช่น หัวใจเต้นช้า และจังหวะผิดปกติ ความดันโลหิตต่ำ และเสียชีวิตจากระบบหมุนเวียนโลหิตล้มเหลว

การรักษา

- ถ้าผู้ป่วยมีอาการระคายเคืองเยื่อปาก และลำคอ เช่น จากการรับประทานบอน, ว่านหมื่นปี, เพชรสังฆาต, เผือก, กระดาด ควรให้นมเย็น หรือไอศกรีมเพื่อลดอาการระคายเคืองเฉพาะที่ และไม่ควรทำให้อาเจียนเพราะอาจทำให้อาการระคายเคืองรุนแรงมากขึ้น
- ถ้าผู้ป่วยมีอาการอาเจียน หรือท้องเสียมาก ควรให้สารน้ำและเกลือแร่ และรีบนำส่งโรงพยาบาล
- ถ้าผู้ป่วยมีอาการกระเพาะอาหารอักเสบ อาจให้รับประทานยาเคลือบกระเพาะอาหารและลำไส้ เช่น Alum milk และรีบนำส่งโรงพยาบาล

3. พิษต่อระบบประสาท และอาจทำให้เสียชีวิต

พิษต่อระบบประสาทส่วนกลาง มีฤทธิ์กระตุ้นทำให้เกิดอาการชัก หรือทำให้เกิดอาการซึม หายใจช้า และหมดสติ หรือมีผลต่อจิตประสาททำให้ประสาทหลอน หรือหลายอย่างรวมกัน ส่วนใหญ่มักนำมาด้วยการกระตุ้น และตามมาด้วยการกดระบบประสาท

การรักษา

- รีบนำส่งโรงพยาบาลทันที เพื่อทำการล้างท้อง ให้น้ำเกลือป้องกันการช็อค

4. พิษต่อไต และระบบปัสสาวะ

สารพิษบางชนิดทำให้เม็ดเลือดแดงแตกในกระแสโลหิต ซึ่งจะไปจับที่ไต ทำให้ไตวาย

การรักษา

- รีบนำส่งโรงพยาบาลทันที การให้น้ำอย่างเพียงพอ และการทำให้ปัสสาวะเป็นด่างจะช่วยแก้ไขภาวะไตวายได้

5. พิษร้ายแรงอาจทำให้เสียชีวิตได้

พิษในกลุ่มนี้มีพิษร้ายแรง โดยอันตรายมักจะเกิดในเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ อาการพิษมักจะเป็นอาการรวม สารพิษจะทำให้เกิดการทำลายตับ ไต ระบบทางเดินอาหาร ระบบเลือด ระบบหายใจ และระบบสมอง

การรักษา

- รีบนำส่งโรงพยาบาลทันที การปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด คือ ทำให้ผู้ป่วยอาเจียนเอาเศษอาหารออกมาให้มาก และทำการช่วยดูดพิษจากผู้ป่วยโดยวิธีใช้น้ำอุ่นผสมผงถ่าน activated charcoal แต่วิธีนี้ไม่ควรใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ

รายงานการได้รับพิษจากพิษ

จากการสืบค้นข้อมูล ได้ตัวอย่างผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากพิษโดยการรับประทานหรือสัมผัส ดังต่อไปนี้

1. หัวดองดิ่ง

- หญิงอายุ 28 ปี รับประทานหัวดองดิ่งเป็นอาหารเพราะเข้าใจว่าเป็นกลอย และเสียชีวิตเนื่องจากหายใจไม่ได้ และหัวใจล้มเหลว
- ชาวบ้าน 3 คน รับประทานหัวดองดิ่ง เพราะเข้าใจคิดว่าเป็นสมุนไพรรักษาอาการท้องอืดเฟ้อ และปวดเมื่อยตามร่างกายได้ และเสียชีวิตเนื่องจากเกิดอาการอาเจียนอย่างรุนแรง (ข่าวจากหนังสือพิมพ์ 15 ธ.ค. 2529)
- หญิงอายุ 21 ปี รับประทานหัวดองดิ่งคัมขนาด 125 มก. มีอาการอาเจียน ถ่ายท้อง หมดสติ ขาดน้ำ หัวใจเต้นเร็ว ความดันต่ำ ผม่วง เลือดออกในตา รักษาในโรงพยาบาล และรอดชีวิตในที่สุด

2. ลูกเนียง

- ชาวบ้านในจังหวัดยะลา 2 คน ได้รับพิษจากการรับประทานลูกเนียง มีอาการปัสสาวะไม่ออก ปวดท้องน้อย และหลัง (รายงานผู้ป่วย รพ. ยะลา ระหว่างปี 2525-2528)

3. พญาไร้ใบ

- ชายต่างชาติดังนามทั้งแวนตาและถุงมือ ตัดแต่งต้นพญาไร้ใบขนาดใหญ่ ได้รับพิษจากน้ำยางขาวของต้นพญาไร้ใบ มีอาการปวดรุนแรงที่ตาจนไม่สามารถลืมตาได้

4. มันแกว

- ชาวบ้านรายหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ นำฝักมันแกวมาต้มรับประทานจำนวน 4 ฝัก มีอาการช็อค หมดสติ และหยุดหายใจ แพทย์ช่วยชีวิตได้ แต่คนไข้ยังคงมีอาการทางสมองเนื่องจากการหยุดหายใจ

- ชายอายุ 28 ปี รับประทานเมล็ดมันแกวเข้าไป 200 กรัม เนื่องจากเข้าใจผิดว่าเป็นเมล็ดถั่วที่รับประทานได้ มีอาการ เวียนศีรษะ หน้ามืด ตาลาย อ่อนเพลีย และไม่สามารถก้าวเดินได้ จากนั้นมีอาการชักกระตุกที่มือและเท้า ควบคุมระบบทางเดินปัสสาวะไม่ได้ ท้องเสีย และเสียชีวิตในที่สุด (รายงานผู้ป่วย รพ. ชุมชนเชียงแสน จังหวัดเชียงใหม่)

5. ว่านหมื่นปี (สาวน้อยประแป้ง)

- ชายไทยอายุ 38 ปี ในจังหวัดกรุงเทพฯ เลี้ยวและกลืนใบและลำต้น ของต้นสาวน้อยประแป้งหลายคำ เนื่องจากเมา มีอาการ น้ำลายฟูม พุดไม่ได้ ริมฝีปากและกระพุ้งแก้มบวม อ้าปากได้ลำบาก ร้อนไหม้และเจ็บปวดบริเวณริมฝีปาก ช่องปากและในลำคอ หายใจไม่ออก
- เด็กชายชาวจีน ได้รับสารพิษจากยางของต้นสาวน้อยประแป้งที่กระเด็นเข้าตาซ้าย ทำให้ลืมตาซ้ายไม่ได้

6. โหระ

- พนักงานธนาคารในจังหวัดนครศรีธรรมราชร่วม 10 ราย เกิดอาการอาหารเป็นพิษอย่างรุนแรงเนื่องจากรับประทาน โหระที่ร้านข้าวแกงนำมาประกอบอาหารขาย เนื่องจากเข้าใจผิดว่าเป็นบอน มีอาการ น้ำลายฟูมปาก ช็อค หหมดสติ (รายงานจาก สสจ. เมืองนครศรีธรรมราช)

7. มะกล่ำตาหนู

- ชาวบ้านรายหนึ่งและเด็กหญิงอายุ 8 ขวบในจังหวัดร้อยเอ็ดรับประทานเมล็ดมะกล่ำตาหนูเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีอาการเลือดออกในระบบทางเดินอาหาร ตับวายและไตวาย เสียชีวิต (รายงานผู้ป่วย รพ. ยโสธร)

8. สนุขาว

- เด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จำนวน 5 คน ได้กินเมล็ดของต้นสนุขาว ไม่ทราบจำนวน มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย บางรายซึม ความดันเลือดต่ำ (รายงานผู้ป่วย โครงการศูนย์พิษวิทยา คณะแพทยศาสตร์ รพ. รามาธิบดี)
- เด็กนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 9-14 ปีจำนวน 29 ราย รับประทานเมล็ดสนุขาวและส่งต่อให้กันขณะอยู่ในแถว เคารพธงชาติ มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย บางรายมีนงง

รายชื่อฐานข้อมูลพิษพิษ

- ฐานข้อมูลพิษพิษสถาบันวิจัยสมุนไพร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
<http://webdb.dmhc.moph.go.th/poison/>
- ฐานข้อมูลสมุนไพร มหาวิทยาลัยมหิดล และ BIOTEC
<http://www.medplant.mahidol.ac.th>
- ฐานข้อมูลพิษพิษ สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
http://admin.pha.nu.ac.th/toxic_plant

1. พืชต่อผิวหนัง เนื้อเยื่ออ่อน และนัยน์ตา

กระดาด, กระดาดแดง *Alocasia indica* Schott

กระดาด *Alocasia indica* Schott

กระดาดแดง *Alocasia indica* Schott var. *Metallica* Schott

วงศ์ : ARACEAE

ชื่อไทย : กระดาด, กระดาดแดง, คีอ, โทปิ๊ะ, บอนกาวิ, ผือกกะลา, ผือกโทปาด, มั่นโทปาด

ชื่ออังกฤษ : GREAT-LEAVED CALADIUM

ลักษณะพืช : พืชล้มลุก ที่มีหัวอยู่ใต้ดิน โดยมีก้านใบสีแดงโผล่พ้นผิวดิน ใบยาว แผ่นใบกลมใหญ่ สีเขียวเข้มอมแดง ขอบใบเรียบดอกมีกาบสี เหลืองอมเขียวหุ้ม

ส่วนที่เป็นพิษ : น้ำยางใส

อาการ : คัน ปวดแสบปวดร้อน อักเสบบวม พองเป็นตุ่มน้ำใส ถ้าโดนตาทำให้ตาอักเสบ อาจทำให้ตาบอดชั่วคราว หรือถาวร ถ้ารับประทานเข้าไปจะเกิดอาการไหม้ที่ เพดาน ปาก ลิ้นและคอ

กระบือเจ็ดตัว : *Excoecaria cochinchinensis* Lour.

วงศ์ : EUPHORBIACEAE

ชื่อไทย : กระบือเจ็ดตัว, กระบือ, กำลังกระบือ, ลิ้นกระบือ, ใบทองแดง

ชื่ออังกฤษ : YELLOW STAR

ลักษณะพืช : ไม้พุ่ม สูง 0.5 - 1.5 เมตร ใบเดี่ยว รูปใบหอก หรือรูปใบหอกแกมรูปไข่ หลังใบสีเขียว ท้องใบสีแดง ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง แยกเพศ ผลแห้ง แตกได้ มี 3 พู

ส่วนที่เป็นพิษ : ใบ

อาการ : หากสัมผัสใบจะทำให้เกิดอาการคัน ทำให้ผิวหนังเกิดการระคายเคืองเป็นแผลไหม้ ตาแดง ปวดตา หากรับประทานจะทำให้เกิดการระคายเคืองทางเดินอาหาร ทำให้อาเจียน และท้องเสีย

กะลั่งดั่งช้าง *Girardinia heterophylla* Decne

- วงศ์ :** URTICACEAE
- ชื่อไทย :** ตาแยช้าง, กะลั่งดั่งช้าง, หานสา, หานช้างไห้, หานช้างร้อง
- ชื่ออังกฤษ :** THATCH GRASS , WOLLY GRASS, LALANG, ALANG-ALANG
- ลักษณะพืช :** เป็นพืชล้มลุก สูงได้ถึง 1.5 เมตร ทุกส่วนมีขนสากหนาแน่น ทรงใบรูปฝ่ามือ ตามก้านใบมีขนเป็นหนามแข็งๆ ดอกเล็กสีเขียวอ่อน ผลเล็ก กลม ผิวผลมีหนามแข็งหนาแน่น
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ขน หรือ หนาม
- อาการ :** เมื่อสัมผัสขนหรือหนามทำให้เจ็บ คัน และปวดมาก

คริสต์มาส *Euphorbia pulcherrima* Willd.ex Klotzsch.

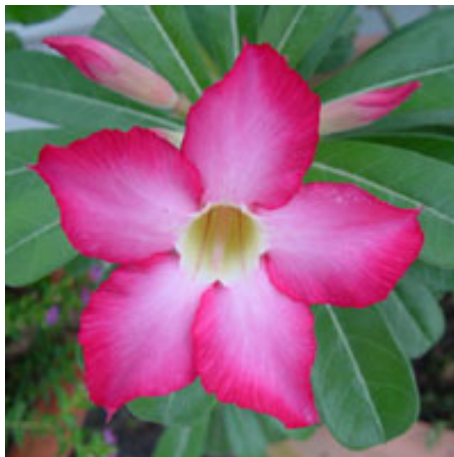
- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** คริสต์มาส, บานใบ, โฟฉัน, สองระดู
- ชื่ออังกฤษ :** POINSETTIA, POINTED LEAF, LOBSTER PLANT, CHRISTMAS STAR
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่ม สูง 1-3 เมตร ใบ เดี่ยวรูปไข่ ปลายแหลม ขอบใบหยัก ทุกส่วนมียางสีขาวเหมือนน้ำมัน ดอก ช่อ ออกปลายกิ่ง มีใบประดับสีแดงรูปหอกขนาดใหญ่อยู่รอบๆ ช่อดอกเป็นจำนวนมาก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางสีขาวจากใบ ต้น
- อาการ :** น้ำยางถูกผิวหนังจะระคายเคืองมาก ผิวหนังเป็นปื้นแดง ต่อมาจะบวมพองเป็นตุ่มน้ำ ภายใน 2- 8 ชั่วโมง ถ้ารับประทานจะทำให้กระเพาะอักเสบ

ช้างแหก *Neesia altissima* Bl.

- วงศ์ : BOMBACACEAE
- ชื่อไทย : ทุเรียนผี, ช้างแหก, ช้างสะ
- ชื่ออังกฤษ : -
- ลักษณะพืช : ไม้ต้น ไม่ผลัดใบ สูงได้ถึง 30 เมตร ตามกิ่งอ่อนมีขนรูปดาวทั่วไป ใบเดี่ยวดัดเรียงสลับ ทรงใบรูปขอบขนาน หรือรูปไข่ ดอกสีชมพูออกรวมกันเป็นช่อกระจุกตามกิ่งและง่ามใบ กลีบเลี้ยงเป็นถุงคล้ายโคนไฟเล็กๆ กลีบดอก 5 กลีบ ผลเป็นชนิดผลแห้งแตกแข็งเหมือนไม้ ภายในมีขนสีน้ำตาลเป็นเส้นแข็งมาก
- ส่วนที่เป็นพิษ : ขนแข็งภายในผล
- อาการ : ทำให้ผิวหนังพองเจ็บและคันมาก

ชวนชม *Adenium obesum* (Forsk.) Roem.&Schult.

- วงศ์ : APOCYNACEAE
- ชื่อไทย : ชวนชม, ลั่นทมแดง, ลั่นทมยะวา
- ชื่ออังกฤษ : MOCK AZALEA, DESERT ROSE, IMPALA LILY, PINK BIGMONIA, SALS STAR
- ลักษณะพืช : ไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นอ้วนน้ำมียางขาวทุกส่วน ใบเดี่ยว รูปช้อน ดอก เดี่ยวหรือช่อสั้นๆ กลีบดอกสีแดง โคนกลีบดอกเป็นหลอด ปลายแยก 5 แฉก ผล เป็นฝักคู่รูปยาวรี แก่แตกได้ (ปัจจุบันมีต้นที่มีดอกสีขาวและสีชมพู)
- ส่วนที่เป็นพิษ : น้ำยางสีขาว
- อาการ : น้ำยางถูกผิวหนังจะทำให้ผิวหนังอักเสบเป็นผื่นแดง ถ้าเข้าตา ตาจะอักเสบ กินเข้าไปจะเป็นพิษ แต่น้ำยางมีรสขมมาก โอกาสกินมีน้อย ถ้ากินจะมีผลต่อหัวใจ ทำให้หัวใจเต้นอ่อน อาจตายได้

ดาตู่ทะเล *Excoecaria agallocha* L.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** ดาตู่ทะเล, ดาตู่, บุตอ
- ชื่ออังกฤษ :** BLIND YOUR EYES
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นขนาดกลางที่มียางสีขาว และชอบขึ้นตามป่าชายเลน หรือชายทะเลทั่วไป เปลือกต้นสีน้ำตาลดำ ใบใหญ่หนาทึบ ดอกออกเป็นช่อตามโคน ก้านใบ ส่วนที่เป็นพิษ สารที่มีอยู่ในต้น
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางขาว
- อาการ :** ถ้ากินเข้าไปจะทำให้เกิดท้องร่วงอย่างแรง เข้าตาจะทำให้ตาบอด ครั่นไฟจากการเผาไหม้ดาตู่ทะเลถ้าเข้าตาจะทำให้ตาเจ็บเป็นเวลานาน และอาจทำให้ตาบอดได้ หอยปูที่ไปเกาะอยู่ที่ไม้ดาตู่ ถ้านำมารับประทานจะทำให้เกิดอาการเป็นพิษท้องเสียอย่างรุนแรง อาเจียน

ตำแยช้าง *Dendrocnide stimulans* (L.f.) Chew

- วงศ์ :** URTICACEAE
- ชื่อไทย :** ตำแยช้าง, สามแก้ว, หานเดื่อ หานสา, เอ็กโปเอ, ไอ้ขุนา
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้พุ่มถึงไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 5 เมตร ผลัดใบ ใบเดี่ยวเรียงสลับหรือเวียนกัน ผิวใบด้านล่างเป็นคราบขาว ดอกเล็กสีขาวปนเหลือง หรือสีม่วงอ่อน ออกรวมกันเป็นช่อยาวๆ ห้อยตามง่ามใบ ผลเล็กกลมสีเขียว
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ขนหรือเกล็ดตามส่วนต่างๆ เช่น ใบ ช่อดอก
- อาการ :** เมื่อสัมผัสขนหรือหนามทำให้เกิดอาการคัน ผิวหนังไหม้เกรียม หรือแดง เป็นผื่นและปวดมาก

ตำแยตัวเมีย *Laportea interrupta* Chew

- วงศ์ :** URTICACEAE
- ชื่อไทย :** ตำแยตัวเมีย, กะล้งดั่งไก่, วานช้างร้อง, หานไก่
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** เป็นพืชล้มลุก สูงไม่เกิน 60 เซนติเมตร ทุกส่วนมีขนนิ่ม ใบค่อนข้างกลมปลายแหลม โคนใบมนหรือเกือบเป็นหน้าตัด ดอกเล็กออกเป็นช่อ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ขนพิษ
- อาการ :** ขนที่ถูกผิวหนัง จะทำให้คัน บวมเป็นปื้นคล้ายลมพิษ หรืออาจรุนแรงจนเกิดอาการปวดแสบปวดร้อน ผิวหนังอักเสบ

ทองหลางฝรั่ง *Hura crepitans* Linn.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** ทองหลางฝรั่ง, โพทะเล, โพฝรั่ง, โพศรี, โพศรีมหาดพ
- ชื่ออังกฤษ :** UMBRELLA TREE
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 30 เมตร ลำต้นมีหนามและมียางเหนียวใส ใบเดี่ยวรูปไข่ปลายแหลม โคนใบเว้าคล้ายรูปหัวใจ ขอบใบจัก ผลกลมแบน เปลือกแข็งและแบ่งเป็นพู
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด เปลือก ราก น้ำยาง
- อาการ :** น้ำยางมีฤทธิ์กัดรุนแรงมาก ถ้าถูกผิวหนังจะเกิดการระคายและเป็นผื่นแดงถ้าถูกตา อาจทำให้ตาบอดได้ ถ้ารับประทานเมล็ดเข้าไปจะทำให้อาการคลื่นไส้ ปวดท้อง และถ่ายอย่างรุนแรง

โป๊ยเซียน *Euphorbia milii* Des Moul.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** ระวีระไว, พระเจ้ารอบโลก, วานเข็มพญาอินทร์, ไม้รับแขก, วานมุงเมือง
- ชื่ออังกฤษ :** CROWN OF THORNS, CORONA DE ESPINA
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มเตี้ย ลำต้นเป็นเหลี่ยมมนสีน้ำตาล มีหนามแหลม ออกเป็นกระจุก ใบเดี่ยว ออกบริเวณส่วนปลายลำต้น ไม่มีก้านใบ ใบอวบน้ำ ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกใกล้ส่วนยอด มีชนิดต้นดอกสีแดง สีขาว สีเหลือง ฯลฯ ขนาดของดอกย่อยแตกต่างกัน ทุกส่วนมีน้ำยางสีขาว
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยาง
- อาการ :** ถ้าน้ำยางถูกผิวหนังหรือเข้าตา ทำให้เกิดระคายเคือง แสบ บวมแดง ถ้ารับประทานจะทำให้ทางเดินอาหารอักเสบ

ฝิ่นต้น *Jatropha multifida* L.

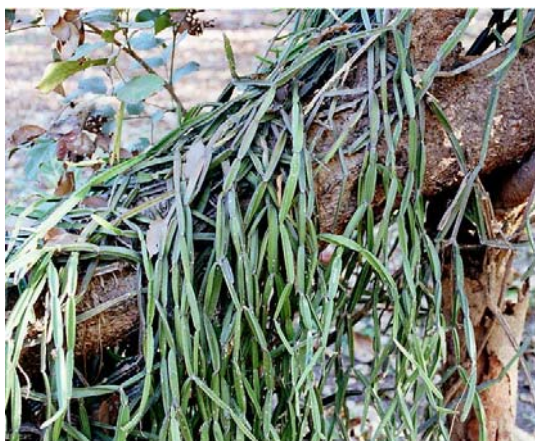
- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** ฝิ่นต้น, มะละกอฝรั่ง, มะหุ่งแดง
- ชื่ออังกฤษ :** CORAL BUSH, CORAL PLANT
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูง 1-3 เมตร มียางสีขาวเหลือง ใบเว้าลึกจนดูคล้ายเป็นแฉก แต่ละแฉกก็เป็นหยัก 5-10 หยัก ดอกสีแดงออกเป็นช่อคล้ายร่ม ผลค่อนข้างกลมผิวเรียบ มี ๓ พลู แต่ละพลูมี 1 เมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด น้ำยางใส
- อาการ :** น้ำยางถูกผิวหนังเกิดอาการแพ้บวมแดงแสบร้อน เมล็ดถ้ารับประทานเข้าไปจะทำให้เกิดอาการ ปวดหัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย กล้ามเนื้อชักกระตุก การเดินของหัวใจผิดปกติ ความดันต่ำ เม็ดมีรสอโรยแต่รับประทานเพียง 2 เมล็ดก็เกิดอาการได้

พญาไร้ใบ *Euphorbia tirucalli* L.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** พญาไร้ใบ, เคียะจีน, เคียะเทียน, พญาร้อยใบ
- ชื่ออังกฤษ :** INDIAN TREE SPURGE, MILKBUSH
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูง 1-5 ลำต้นสีเขียวเกลี้ยงขนาดเล็กและอวบน้ำ มียางสีขาว ส่วนบนของลำต้นจะแตกแขนง ใบเล็กมาก และบางกิ่งไม่มีใบ ดอกสีขาวนวลออกเป็นช่อตามข้อหรือปลายกิ่ง ผลค่อนข้างกลม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางขาว
- อาการ :** ผิวหนังอักเสบเป็นปื้นแดง บวมพองเป็นตุ่มน้ำ ถ้าสัมผัสดวงตาจะทำให้เยื่อตาอักเสบ และตามอดชั่วคราว ถ้ารับประทานเข้าไปจะทำให้ช่องปากบวม คลื่นไส้ อาเจียน กระเพาะอาหารและลำไส้อักเสบอย่างรุนแรงอาจทำให้อุจจาระเป็นเลือด

เพชรสังฆาต *Cissus quadrangularia* L.

- วงศ์ :** VITACEAE (VITIDACEAE)
- ชื่อไทย :** เพชรสังฆาต, สามร้อยต่อ
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** ไม้เถา เลื้อยโดยมีมือ (tendrils) จับ ใบออกสลับกัน ดอกมีขนาดเล็ก ช่อดอกออกตรงข้ามกับใบ ผลฉ่ำน้ำ เมื่อสุกมีสีแดงเข้มเกือบดำ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** พืชนี้ถ้าถูกผิวหนังทำให้เกิดผื่นแดง ถ้ารับประทานทำให้ระคายเคืองต่อเยื่อเมือกในปาก และลำคอ

โพทะเล *Thespesia populnea* L. Soland.ex Corr.

- วงศ์ :** MALVACEAE
- ชื่อไทย :** บากู, ปอกระหมัดไพร, ปอมัดไซ
- ชื่ออังกฤษ :** CORK TREE, PORTIA TREE, ROSEWOOD OF SEYCHELLES, TULIP TREE
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้ยืนต้น ขนาดเล็กสูง 8 – 12 เมตร ใบรูปคล้ายหัวใจ ดอก ออกตามง่ามใบ เป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นคู่ กลีบดอกสีเหลือง แล้วจะเปลี่ยนสีเป็นชมพูแกมม่วงอ่อน เที่ยวบนต้น ผล เป็นผลแห้งแตกไม่มีทิศทาง ค่อนข้างกลม พบมากในที่ดอนหรือชายฝั่งทะเลและริมแม่น้ำที่ดินเป็นดินร่วนปนทราย
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ยางจากต้น เปลือก
- อาการ :** ถ้าเข้าตาทำให้ตาบอดได้ เปลือกมีฤทธิ์ทำให้อาเจียน

มะม่วงหิมพานต์ *Anacardium occidentale* L.

- วงศ์ :** ANACARDIACEAE
- ชื่อไทย :** มะม่วงหิมพานต์, กะแตแก็, กาอี, ต่ำหยาว, ท้ายส่อ, นายอ, มะม่วงกาสอ ฯลฯ
- ชื่ออังกฤษ :** CASHEW, CASHEW NUT TREE, CASHEWNUT
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 6-10 เมตร ลักษณะใบเป็นใบเดี่ยวแบบเรียงสลับ ช่อดอกยาว 15-20 เซนติเมตร โดยแตกออกจากซอกใบและปลายกิ่ง กลีบดอกเริ่มแรกจะมีสีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีชมพู มีการพัฒนาฐานรองดอกให้ขึ้น มีลักษณะคล้ายผลชมพู สีเหลืองแกมชมพู แล้วค่อยเปลี่ยนกลายเป็นสีแดง เนื้อในนิ่มที่ปลายจะมีผลติดอยู่เป็นรูปไต
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางจากผล
- อาการ :** บวมแดง พองเป็นตุ่มน้ำใส อาจลุกลามรุนแรงเป็นโรคผิวหนังเรื้อรัง

มะมุด *Mangifera foetida* Lour.

- วงศ์ :** ANACARDIACEAE
- ชื่อไทย :** มะแฉ, มาจิง, มะมุด , มะละมุดไทย,
- ชื่ออังกฤษ :** HORSE MANGO
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ใบเขียวอ่อนยาว เป็นไม้ที่งอกงามได้ในพื้นดินทุกแห่ง ผลรสหวานแหลมกว่าไม้อื่นๆ ถ้าปลูกโดยวิธีตอนกิ่งจะอยู่ได้ราว 70-80 ปี ถ้าใช้เมล็ดปลูกจะอยู่ได้นานกว่านั้น
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ยางจากผล
- อาการ :** ถ้าใช้ปากกัดผลมะมุดโดยเฉพาะผลอ่อนมียางมาก จะทำให้ปากเป็นแผลได้ ถ้าถูกผิวหนังอ่อนจะทำให้เกิดพุพองจะบวมแดง พองเป็นตุ่มน้ำใส หรืออาจลุกลามรุนแรงเป็น eczematous dermatitis ถ้ายางเข้าตาอาจทำให้เป็นแผลในตาได้

รักหลวง *Gluta usitata* (Wall.) Ding Hou

- วงศ์ :** ANACARDIACEAE
- ชื่อไทย :** รักหลวง, ชู, ชู่, มะเรียวะ, รัก, รักใหญ่, ชักหลวง
- ชื่ออังกฤษ :** BURMESE LACQUER, RED ZEBRA WOOD, VARNISH TREE
- ลักษณะพืช :** ต้นไม้สูงถึง 20 เมตร ผลัดใบ ลำต้นตรง เปลือกสีน้ำตาลคล้ำแตกเป็นสะเก็ดหนา ใบเดี่ยวเป็นรูปไข่กลับ ติดเรียงสลับ ดกเล็ก สีขาว ออกรวมกันเป็นช่อแยกแขนงตามปลายกิ่งหรือตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง ผลกลมแข็ง มีปีกกางแผ่เหนือตัวผล 5 ปีก ขึ้นตามป่าเบญจพรรณและป่าดิบเขาทั่วไป
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยาง
- อาการ :** บวมแดง พองเป็นตุ่มน้ำใส อาจลุกลามรุนแรงเป็นโรคผิวหนังเรื้อรัง

ว่านหมื่นปี *Dieffenbachia seguine* (Jacq.) Schott

- วงศ์ :** ARACEAE
- ชื่อไทย :** ว่านหมื่นปี*, ข้างเผือก, บัวนินแฆ, ว่านพญาค่าง, สาวน้อยประแป้ง, อ้ายใบก้านยาว
- ชื่ออังกฤษ :** DUMB CANE
- ลักษณะพืช :** ไม้ล้มลุก อวบน้ำ สูงได้ถึง 70 เซนติเมตร ลำต้นเป็นข้อปล้องเห็นได้ชัดเจน ลำต้นตั้งตรง ลำต้นมีน้ำยางใสเมื่อโดนจะระคายเคือง ใบรูปขอบขนาน ผิวใบเรียบ ใบมีสีเขียวทั้งใบ บางพันธุ์มีจุดสีขาว ดอกออกเป็นช่อ ช่อดอกเป็นแท่งยาว มีกาบหุ้มไว้ ดอกอัดแน่นอยู่บนแกนช่อดอก ผลเป็นผลสดเนื้อนุ่ม สีส้มหรือสีแดง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางใส
- อาการ :** คัน ปวดแสบปวดร้อน อักเสบบวม พองเป็นตุ่มน้ำใส ถ้าโดนตาทำให้ตาอักเสบ อาจทำให้ตามองชั่วคราวหรือถาวร

สมอทะเล *Sapium indicum* Willd.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** สมอทะเล, กระหูด, ฤระ, ฤลา
- ชื่ออังกฤษ :** MACE, NUTMEG
- ลักษณะพืช :** ไม้ต้น สูงถึง 30 ม. โคนต้นมีหนามและพูพอน ใบเดี่ยวขนาดคล้ายหนัง ขอบใบหยักมน บริเวณโคนใบมีต่อมที่ขอบใบข้างละ 2-4 ต่อม ดอกเล็ก สีขาวนวล ออกเป็นช่อเชิงลดตามง่ามใบและปลายกิ่ง ผลรูปไข่ กว้าง ถึงค่อนข้างกลม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางใส
- อาการ :** คัน ปวดแสบปวดร้อน อักเสบบวม พองเป็นตุ่มน้ำใส ถ้าโดนตาทำให้ตาอักเสบ อาจทำให้ตามองถาวร

สลัดได *Euphorbia antiquorum* L.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** สลัดได, กะล่ำฟัก, เคียะผา, เคียะเลียม, ทูดเกละ, สลัดไดป่า, หงอนงู
- ชื่ออังกฤษ :** MALAYAN SPURGE TREE, TRIANGULAR SPURGE
- ลักษณะพืช :** ไม้ที่ใช้ลำต้นเป็นใบในตัว ชอบขึ้นเป็นกอใหญ่ตามโขดเขา และที่ทราย มีหนามเต็มต้นและยางสีขาว ลำต้นมักเป็นสี่เหลี่ยม ดอกเล็กสีแดง ออกตามครีบเหลี่ยมต้น เป็นไม้ที่ทนต่อความแห้งแล้งและร้อนได้ดีมาก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางขาว
- อาการ :** ปวด ผิวหนังอักเสบเป็นปื้นแดง บวมพองเป็นตุ่มน้ำ ถ้าสัมผัสจะทำให้เยื่อเมือกอักเสบ และตาบอดชั่วคราว

สลัดไดบ้าน *Euphorbia trigona* Haw.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** สลัดไดบ้าน, เคียะฮั่ว, สามเหลี่ยมญี่ปุ่น
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มที่มียาง สูงได้ถึง 5 เมตร ลำต้นบริเวณโคนมีลักษณะกลมแต่สูงขึ้นไปจะเป็นสามเหลี่ยม 4-5 เหลี่ยม กิ่งก้านมี 3 เหลี่ยม บนเหลี่ยมจะมีส่วนนูนเป็นระยะ โดยบนส่วนนูนนั้นจะมีหนามและเป็นบริเวณที่ออกใบและดอกด้วย ใบรูปไข่กลับปลายแหลมมน ดอกสีขาวอมเขียวและจะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีขาวนวลและออกเป็นช่อ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยางขาว
- อาการ :** ปวด ผิวหนังอักเสบเป็นปื้นแดง บวมพองเป็นตุ่มน้ำ ถ้าสัมผัสจะทำให้เยื่อเมือกอักเสบ และตาบอดชั่วคราว

หญ้าคา *Imperata cylindrica* (L.) P.Beauv.

- วงศ์ :** POACEAE (GRAMINEAE)
- ชื่อไทย :** ลาลาง, ลาแล
- ชื่ออังกฤษ :** THATCH GRASS , WOLLY, GRASS, LALANG, ALANG-ALANG
- ลักษณะพืช :** ไม้ล้มลุก มีเหง้าใต้ดินสีเหลืองอ่อน ยาวและแข็ง ลำต้นเทียมบนดินสูงได้ 0.3-0.8 เมตร ใบ เดี่ยว แฉกออกจากเหง้า ใบเล็กยาว ขอบใบคม ดอก ช่อ แฉกออกจากเหง้า ดอกย่อย ขนาดเล็ก รวมกันอยู่ช่อแน่น สีเงินอมเทาอ่อนๆ ผล เป็นผลแห้ง ไม่แตก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบ
- อาการ :** ขอบใบคม อาจบาดทำให้เป็นแผล สัมผัสผิวหนังทำให้เกิดอาการคัน

หนุมานนั่งแท่น *Jatropha podagrica* Hook.f.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** วานเลื้อด, หัวละมานนั่งแท่น
- ชื่ออังกฤษ :** GOUT PLANT, GUATEMALA RHUBARB, FIDDLE-LEAVED JATROPHA
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่ม ลำต้นขยายใหญ่มากมีน้ำยางใส ใบ เดี่ยว ก้านใบยาว แผ่นใบเว้าลึก จะออกที่ปลายลำต้นแบบวนสลับ ดอก ช่อ ก้านดอกย่อยและดอกย่อยสีแดงส้ม ออกเป็นช่อเหมือนซี่ร่ม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด ยาง
- อาการ :** น้ำยางถูกผิวหนังเกิดอาการแพ้ บวมแดงแสบร้อน เมล็ดถ้ารับประทานเข้าไปจะทำให้เกิดอาการ ปวดหัว คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย กล้ามเนื้อชักกระตุก หายใจเร็ว การเดินของหัวใจผิดปกติ ความดันต่ำ

เต่าร้าง *Caryota mitis* Lour.

- วงศ์ :** PALMAE
- ชื่อไทย :** เต่าร้างแดง, เชื่องหมุ, มะเด็ง, จ้อเต็ง
- ชื่ออังกฤษ :** Burmese fishtail palm, Clustered, fishtail palm, Common fishtail palm ฯลฯ
- ลักษณะพืช :** ปาล์มแตกกอ ลำต้นขนาด 10-15 เซนติเมตร ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ แผ่นใบสีเขียว เป็นมัน กาบใบยาว 0.5-2 เมตร ดอกสีขาวอมเหลือง ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงระหว่างกาบใบหรือใต้โคนกาบใบ ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ออกเป็นพวงๆ ทรงกลม ผลสุกสีแดงคล้ำ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ขน
- อาการ :** ขนตามผล และน้ำเลี้ยงตามผิวใบของลำต้น ทำให้เป็นผื่นคันตามผิวหนัง ถ้าเข้าตาทำให้ตาบอดได้

ดังดาบอด *Excoecaria oppositifolia* Griff.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** ดังดาบอด, ไฟเดือนห้า, ดาตุ่มป่า, ยางร้อน
- ชื่ออังกฤษ :**
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นขนาดกลางไม่ผลัดใบ ดอกสีเขียว ๆ ขาว ๆ ผลกลมลักษณะเป็นพู 3 พู ขนาด 4-5 ซม. ทุกส่วนมีน้ำยางสีขาว พบตามป่าดิบทั่วไป
- ส่วนที่เป็นพิษ :** น้ำยาง
- อาการ :** น้ำยางสีขาว เข้าตาทำให้ตาบอด ถูกเนื้อเยื่ออ่อนทำให้เกิดเป็นแผลเปื่อยได้

2. พืชต่อระบบทางเดินอาหาร และระบบหมุนเวียนโลหิต

กระถิน *Leucaena glauca* Benth.

- วงศ์ :** FABACEAE (LEGUMINOSAE)
- ชื่อไทย :** กระถิน, กระถินไทย, กระถินบ้าน, กระเล็ดโคก, กระเล็ดบก, ดอเบา, ผักก้านดิน, ผักหนองบก, สะดอเทศ, สะดอเบา
- ชื่ออังกฤษ :** LEAD TREE, LEUCAENA, WHITE POPINAC, WILD TAMARIND
- ลักษณะพืช :** กระถินเป็นไม้พุ่ม ใบเป็นใบประกอบคล้ายมะขาม ดอกเป็นดอกกรวม สีขาวเป็นฝอยฟูกลม ฝักแบนยาว ประมาณ 6 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1.5 - 2 เซนติเมตร ภายในมีเมล็ดแบนเรียงอยู่
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบ
- อาการ :** อาเจียน กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน หายใจลำบาก กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย กล้ามเนื้อกระตุก มึนงง ไม่รู้สึกตัว ชักก่อนจะหมดสติ มีอาการขาดออกซิเจน ตัวเขียว ถ้าได้รับมากจะโคมาภายใน 10-15 นาที

กระเบา *Hydnocarpus anthelminthicus* Pierre

- วงศ์ :** FLACOURTIACEAE
- ชื่อไทย :** กระเบา, กระเบาตึก, กระเบาหน้า, กระเบาเข้าแข็ง, เบา
- ชื่ออังกฤษ :**
- ลักษณะพืช :** ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 10-20 เมตร ลำต้นเปลา ใบเดี่ยว เรียงสลับรูปใบหอกแกมรูปไข่ หรือรูปขอบขนาน ขอบเรียบ เส้นแขนงใบอยู่เยื้องกัน เส้นใบย่อยเป็นร่างแห ทั้งเส้นกลางใบ เส้นแขนงใบ และเส้นใบย่อย เห็นได้ชัดทางด้านล่างจึงมักเรียกว่า "แก้วกาหลง" กลีบดอก 5 กลีบ สีชมพู รูปขอบขนานแกมรูปไข่ โคนกลีบด้านในมีเกล็ดรูปแถบ ผลกลม ผิวเรียบเปลือกแข็ง มีขนหรือเกล็ดสีน้ำตาล ผลมี 30-50 เมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ดสด
- อาการ :** หากกินเมล็ดพืชนี้เข้าไป จะทำให้เกิดอาการปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน อาจเกิด cyanosis และอาจถึงตายได้

โคคลาน *Anamirta cocculus* Wight & Arn.

- วงศ์ :** MENISPERMACEAE
- ชื่อไทย :** ขมิ้นชันเครือ, เถาวัลย์ทอง, วานนางล่อม, หวายดิน, แม่น้ำนอง, อมพนม, พนม
- ชื่ออังกฤษ :** FISH BERRY
- ลักษณะพืช :** ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น เปลือกเถาขรุขระ ใบโตรูปร่างคล้ายหัวใจ แผ่นใบเกลี้ยง ปลายใบแหลม ดอกขนาดเล็กออกเป็นช่อ ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่คนละต้น ผลสีแดงเข้มนํม และเกลี้ยง รูปคล้ายไต
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผล
- อาการ :** คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ มีไข้ ชัก และตายเนื่องจากหัวใจหยุดเต้น

จันทน์เทศ *Myristica fragrans* Houtt.

- วงศ์ :** MYRISTICACEAE
- ชื่อไทย :** จันทน์เทศ, จันทน์บ้าน
- ชื่ออังกฤษ :** MACE, NUTMEG
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ดอกเพศผู้และเพศเมียแยกกันอยู่คนละต้น ผล ขนาดประมาณลูกหมาก ผลแก่จัดแตกครึ่ง เมล็ดเดี่ยว มีรูกซึ่งเป็นแผ่นบาง ส่วนปลายมีหลายแฉกสีแดงสด เรียกกันทั่วไปว่าดอกจันทน์เทศ หุ้มเมล็ด เมล็ดมีเปลือกแข็งสีน้ำตาล เนื้อเมล็ดมี กลิ่นหอม เรียกว่า ลูกจันทน์เทศ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผล
- อาการ :** อาการแพ้เห็นไปต่างๆ โดยไม่มีความจริง ปวดศีรษะ ปวดท้อง อาเจียน คลื่นผื่น ชีพจรเต้นเร็ว ตับโต พิการ ผิวหนังเขียวเนื่องจากขาดออกซิเจน

ชำแป้น *Solanum verbasifolium* Auct. Non L.

- วงศ์ :** SOLANACEAE
- ชื่อไทย :** ชำแป้น, ฉับแป้ง, หุควาย
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มที่แตกกิ่งก้านสาขามาก ใบรูปไข่กว้าง ขอบใบหยัก ใบปกคลุมด้วยขน ดอกสีขาวเป็นพวงคล้ายมะเขือพวง ผลกลมขนาดเท่ากับมะเขือพวง แต่เป็นลายเขียว สลับขาว เป็นพืชที่ขึ้นอยู่ตามที่รกร้างทั่วไป
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** ถ้ารับประทานเข้าไปทำให้เกิดอาการคันในปาก และลำคออย่างรุนแรง ตามมาด้วยอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องเดิน ปวดศีรษะ กล้ามเนื้อเปลี่ยน หายใจขัด ชันสูตรท้ายอุจจาระเป็นเลือด ใต้ถูกทำลาย

ขุมเห็ดเทศ *Cassia alata* L .

- วงศ์ :** LEGUMINOSAE
- ชื่อไทย :** ขุมเห็ดเทศ*, ขี้ดา, กลับมีนหลวง, หมากกะลิงเทศ, ส้มเห็ด, หญ้าเลี่ยนมีนหลวง ฯลฯ
- ชื่ออังกฤษ :** RINGWORM SENNA, CANDLESTICK SENNA, CANDELABRA BUSH ฯลฯ
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่ม สูง 1 – 3 เมตร แตกกิ่งออกด้านข้าง ในแนวขนานกับพื้น ใบประกอบ แบบขนนก เรียงสลับ ดอกช่อ ออกที่ซอกใบตอนปลายกิ่ง กลีบดอกสีเหลืองทอง ใบประดับ สีน้ำตาลแกมเหลืองหุ้มดอกย่อยเห็นชัดเจน ผลเป็นฝัก มีครีบ 4 ครีบ เมล็ดแบน รูปสามเหลี่ยม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ดอก ใบ แต่ทางสมุนไพรนำสารสกัดมาทำเป็นยาถ่าย ยาระบาย
- อาการ :** ทำให้ถ่ายท้อง

ชา *Erythrophleum succirubrum* Gagnep.

- วงศ์ :** FABACEAE (LEGUMINOSAE)
- ชื่อไทย :** ชา, ชาด, พันชาด, คราก
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นที่มีใบเล็ก ๆ ร่วงง่ายใบออกสลับกัน และเป็นใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ดอกเล็กมาก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ผลเป็นฝักแบนมี 6-8 เมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบ เมล็ด เปลือกต้น
- อาการ :** หอบ หัวใจเต้นไม่สม่ำเสมอ ม่านตาหดเล็กน้อย ถ้าได้รับขนาดสูง จะกดศูนย์หายใจ นอกจากนี้อาจพบความดันโลหิตสูง คลื่นไส้ อาเจียน ท้องร่วงอย่างรุนแรง มีเลือดปนออกมากับอุจจาระ น้ำลายออกมาก หายใจขัด

ดินเปิดทราย *Cerbera manghas* L.

- วงศ์ :** APOCYNACEAE
- ชื่อไทย :** ดินเปิดทราย, ดินเบ็ดเล็ก, เทียนหนู, เนียนหนู, ปงปง, ปากเบ็ด, มะดาอ, รักขาว
- ชื่ออังกฤษ :** SEA MANGO
- ลักษณะพืช :** ลำต้น ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ประมาณ 10 เมตร ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรี ดอกออกเป็นช่อ แยกแขนงตามปลายกิ่ง ดอกสีขาว ดอกบานมีแต้มสีแดงรอบปากหลอด ผลรูปรี สุกสีแดง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ยาง ผล เมล็ด
- อาการ :** ระคายเคืองเยื่อในปากและกระเพาะอาหารก่อน ตามด้วยอาการอาเจียน ท้องเดิน ปวดศีรษะและปวดท้อง ถ้ารับประทานเข้าไปมาก และล้างท้องไม่ทัน สารพิษจะถูกดูดซึมผ่านทางลำไส้และแสดงพิษต่อหัวใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นช้าหรือเร็ว ขึ้นกับชนิดของไกลโคไซด์

เถาสิงโต *Passiflora foetida* L.

- วงศ์ :** PASSIFLORACEAE
- ชื่อไทย :** เถาสิงโต, กระโปรงทอง, กะทกรก, ตำลึงฝรั่ง, เถาเงาะ, ผักขี้หิด, ผักแคบฝรั่ง ฯลฯ
- ชื่ออังกฤษ :** STINKING-PASSION FLOWER
- ลักษณะพืช :** ไม้เถาเลื้อย ลำลูก ลำต้นกลม มีขนนุ่มสีเทาปกคลุม โดยเฉพาะส่วนยอดอ่อน ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปหัวใจ มีขนสั้นๆปกคลุม ดอกเป็นดอกเดี่ยว เกิดที่ซอกใบ กลีบดอก สีขาว แยกกัน ผลทรงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ยังคงมีใบประดับติดอยู่ ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลือง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด
- อาการ :** อาเจียน กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน หายใจลำบาก กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย กล้ามเนื้อกระตุก มึนงง ไม่รู้สึกตัว ชักก่อนจะหมดสติ มีอาการขาดออกซิเจน ตัวเขียว ถ้าได้รับมากจะโคมาภายใน 10-15 นาที

เทียนหยด *Duranta repens* L.

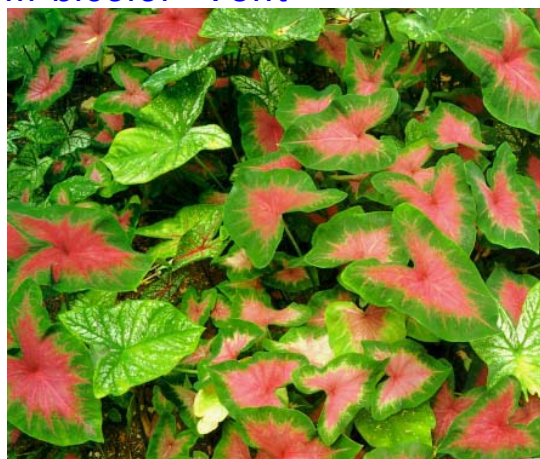
- วงศ์ :** VERBENACEAE
- ชื่อไทย :** เทียนหยด, พวงม่วง, ฟองสมุทร, เครือออน
- ชื่ออังกฤษ :** Duranta, Sky Flower, Pigeon Berry, Golden Dewdrop
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่ม แตกกิ่งก้าน กิ่งลู่ลง ใบ เดี่ยว ออกสลับ รูปไข่กลับ ปลายแหลมหรือมน โคนสอบ ขอบใบจัก ดอก ช่อ มี 3 ชนิด คือดอกสีขาว สีม่วงอ่อน และสีม่วงแก่ออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกเป็นหลอดสั้นๆ ปลายแยก เป็น 5 แฉก ผล ออกเป็น ช่อ ห้อยลง รูปกลมสีเขียว เมื่อสุกเป็นสีเหลือง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบ ผล
- อาการ :** รับประทานผลอาจตายได้ จะทำให้อาเจียน ปวดท้อง ปวดศีรษะ มีไข้ ตาพร่า กระจายน้ำมาก ถ้าได้รับพิษมาก เม็ดเลือดแดงแตกได้ พิษนี้เป็นพิษต่อสัตว์เลือดเย็นด้วย

โทงเทง *Physalis minima* L.

- วงศ์ :** SOLANACEAE
- ชื่อไทย :** โทงเทง, โคมจีน, เเดงหลังเข้า, ทุงทิง, ทุงทัง, เทียงฟ้าเช่า, ปาดอบดอก, ปุงปึง, เผาะแผะ ฯลฯ
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** พืชตระกูลเดียวกับพริกและมะเขือเทศ ลำต้นอวบน้ำเปลือกเกลี้ยงสีเขียว สูงเต็มที่ 120 เซนติเมตร ใบเดี่ยวสีเขียวเรียงสลับออกตามข้อ ๆ ละใบ ลักษณะใบคล้ายใบพริก ดอกเล็กคล้ายดอกพริก แต่กลีบดอกสั้นและแข็งกว่า
- ส่วนที่เป็นพิษ :** กลีบเลี้ยง
- อาการ :** ความเป็นพิษจะเกิดหลังจากกินพืชที่มีสารประเภทนี้แล้วหลายชั่วโมง จะรู้สึกปวดแสบปวดร้อนที่ปากและคอหอย แล้วจึงคลื่นไส้ เบื่ออาหาร อาเจียน ปวดท้องและท้องร่วง อุณหภูมิร่างกายขึ้นสูง อาการเป็นพิษในขั้นสุดท้ายคือ ถ่ายอุจจาระและปัสสาวะเป็นเลือด ชักกระตุก หมดสติ

บอนสี *Caladium bicolor* Vent

- วงศ์ :** ARACEAE
- ชื่อไทย :** บอนฝรั่ง
- ชื่ออังกฤษ :** FANCY LEAF CALADIUM, CORAZON DE MARIA
- ลักษณะพืช :** ไม่มีลำลูกที่คล้ายกับไม้มลิ้น หัวใต้ดิน แผ่นใบใหญ่รูปหัวใจหรือรูปสามเหลี่ยม ใบสีเขียวแต่อาจมีแต้มสีชมพู แดง เหลือง ขาว หรือ ม่วง ด้านท้องใบสีเขียวชัด ดอกสีขาว หรือสีขาวอมเหลืองเล็กน้อย ดอกออกเป็นช่อจากโคนใบ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัวต้น
- อาการ :** ถ้ากินเข้าไปจะเกิดอาการไหม้ที่เพดานปาก ลิ้นและคอ กล้องเสียงอาจบวม การเปล่งเสียงจะผิดปกติ และมีอาการคัน อาจอาเจียนด้วย ถ้ายางเข้าตา ตาจะอักเสบระคายเคือง

ปัดดาเวีย *Jatropha integerrima* Jacq.

- วงศ์ : EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย : -
- ชื่ออังกฤษ : COTTON LEAVED JATROPHA
- ลักษณะพืช : เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ถึงขนาดกลาง สูงประมาณ 1.5 – 2 เมตร มีสีน้ำตาลเข้ม (Dark Brown) ทรงต้นค่อนข้างสูงโปร่ง ใบ มีสีเขียวแก่ (Dark Green) เป็นรูปไข่ขนาดใหญ่ ใบเดี่ยว หลังใบค่อนข้างแดง ดอกเป็นช่อตามปลายกิ่ง สีแดง ชมพู (Red Pink) ออกดอกเป็นระยะตลอดปี ดอกตัวผู้กับตัวเมียแยกกัน และมักจะอยู่คนละช่อ เมล็ด ลักษณะกลม เหลืองออกน้ำตาล
- ส่วนที่เป็นพิษ : ใบ
- อาการ : ถ้ารับประทานเข้าไปทำให้เกิดคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องเดิน

ปอกระเจา *Corchorus capsularis* L.

- วงศ์ : TILIACEAE
- ชื่อไทย : ปอกระเจา, กระเจานา
- ชื่ออังกฤษ : WHITE JUTE (*C. capsularis*), JEW'S MALLOW (*C. olitorius*)
- ลักษณะพืช : ทั้งสองชนิดเป็นพืชล้มลุกลำต้นตั้งตรง ไม่แตกกิ่งก้านสาขา ใบยาวเรียวที่โคนใบมีติ่งยื่นออกมา ชนิด *C. capsularis* ดอกสีเหลืองขนาดเล็ก ผลกลมขรุขระ และเป็นพู่ เมล็ดมีสีน้ำตาลแดง ต่างจากชนิด *C. olitorius* ที่ผลเป็นฝักยาว เมล็ดมีสีน้ำตาลเงินปนดำ
- ส่วนที่เป็นพิษ : เมล็ด
- อาการ : เมล็ดปอกระเจาใช้เบื่อสุนัข ถ้ารับประทานทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน ชีพจรเต้นไม่ได้จังหวะ เพ้อฝัน ชักกระตุก และถึงอาการหมดสติได้

พกากรอง *Lantana camara* L.

- วงศ์ :** VERBENACEAE
- ชื่อไทย :** กำมกึ่ง, เบญจมาศป่า, ขะจาย, ตาปู, มะจาย, ชีกา, คำขี้ไก่, ดอกไม้จีน, ยี่สุน, สามสิบ
- ชื่ออังกฤษ :** CLOTH OF GOLD, HEDGE FLOWER, ORANGE SEDGE
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูงได้ถึง 40-90 เซนติเมตร ลำต้นเป็นสีเหลี่ยม มีขนทุกส่วน ยกเว้นกลีบดอกและผล ใบเดี่ยว แผ่นใบสาขามีขน ดอกช่อ ดอกย่อยขนาดเล็กมาก มีหลายสี เช่น สีขาว ชมพู เหลือง ม่วงและแดง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผลแก่แต่ยังไม่สุก และใบ
- อาการ :** กินมากทำให้คลื่นไส้ อาเจียน ม่านตาขยาย ชีพจรผิดปกติ และอาจหมดสติ

ผักเสี้ยน *Cleome gynandra* Linn.

- วงศ์ :** CLEOMACEAE (CAPPARIDACEAE)
- ชื่อไทย :** ผักส้มเสี้ยน, ผักเสี้ยนขาว
- ชื่ออังกฤษ :** WILD SPIDER FLOWER
- ลักษณะพืช :** พืชล้มลุกสูงไม่เกิน 80 เซนติเมตร ใบประกอบด้วยใบย่อย 5 ใบ ใบมีขน และขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย ดอกสีขาวออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง แต่ละดอกมีก้านชูปลายเกสรยาว ฝักกลมยาวภายในมีเมล็ดกลมแบน
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** ถ้ารับประทานดิบจะทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน กล้ามเนื้อทำงานไม่สัมพันธ์กัน หายใจขัด กล้ามเนื้ออ่อนเพลีย

ผักหนาม *Lasia spinosa* Thw.

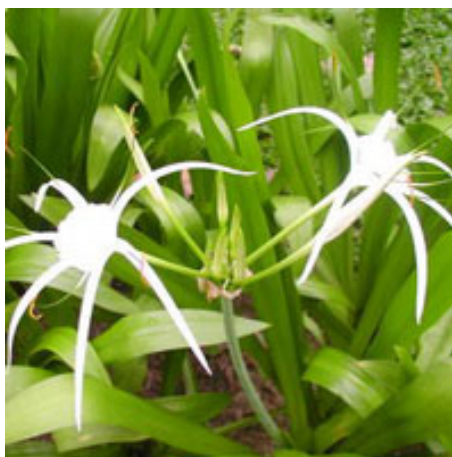
- วงศ์ :** ARACEAE
- ชื่อไทย :** ผักหนาม
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** พืชล้มลุก มีเหง้าใต้ดิน ชอบขึ้นอยู่ตามโคลนเลนในรูปคล้ายหัวลูกศรขอบใบหยักเว้าลึก มีหนามอยู่ตามเส้นใบด้านล่างและที่ก้านใบ ดอกออกเป็นช่อเป็นแท่งกลมยาว
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบอ่อน เหง้า
- อาการ :** ถ้ารับประทานเข้าไป ผลึก calcium oxalate จะทิ่มแทงผิวหนัง หรือเยื่อเมือกในปากทำให้เกิดความระคายเคือง ใบอ่อนกินเป็นอาหารได้แต่ต้องทำลาย enzyme เสียก่อน การทำลายก็โดยนำไปหุงต้ม หรือดอง เพราะถ้ามี enzyme อยู่ สาร cyanogenetic glycosides จะปลดปล่อย hydrocyanic acid ออกมาทำให้เป็นพิษ

พลับพลึง *Crinum amabile* Donn

- วงศ์ :** AMARYLLIDACEAE
- ชื่อไทย :** พลับพลึงดอกแดง
- ชื่ออังกฤษ :** GIANT LILY
- ลักษณะพืช :** ไม่ล้มลุกที่มีหัวอยู่ใต้ดิน ลำต้นอวบกลม สูงประมาณ 50 เซนติเมตร ใบอวบอกรอบต้น รูปร่างยาว ใบเรียบ ดอกออกเป็นช่อ ช่อดอกยาว ดอกแดง โคนกลีบติดกันเป็นหลอด ผลค่อนข้างกลมสีเขียว
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัว ราก
- อาการ :** รากสดรับประทานเข้าไปทำให้คลื่นไส้ อาเจียน เหงื่อออก หัวรับประทานเข้าไปท้องเสียเนื่องจากพิษระคายเคืองต่อเยื่อช่องท้อง

พลับพลึงดินเปิด *Hymenocallis littoralis* Salisb.

- วงศ์ :** AMARYLLIDACEAE
- ชื่อไทย :** พลับพลึงดินเปิด
- ชื่ออังกฤษ :** SPIDER LILY
- ลักษณะพืช :** ต้นมีหัวอยู่ใต้ดินลำต้นกลมสูงประมาณ 30 ซม. ใบรูปแถบแคบเรียวแหลม ออกตรงข้ามกันสองข้าง ขอบใบเรียบ อวบน้ำ ดอก เป็นช่อกระจุกโปร่งมี 8 – 10 ดอก แต่ละดอกมีรยางค์ที่เกิดจาก ก้านเกสรเพศผู้ ที่เชื่อมติดกันเป็นวงคล้ายถ้วย บานตอนกลางคืน – เช้า มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ผล ผลสดสีเขียว รูปร่างค่อนข้างกลม แก่จะเป็นสีน้ำตาล เมล็ด รูปร่างกลม ๆ เล็ก แก่แล้วเป็นสีน้ำตาล
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัว ใบ และราก
- อาการ :** รับประทานเข้าไปทำให้อาเจียน ท้องเดิน

พลูแฉก *Monstera deliciosa* Liebm.

- วงศ์ :** ARACEAE
- ชื่อไทย :** พลูฉีก
- ชื่ออังกฤษ :** MEXICAN BREADFRUIT, SWISS CHEESE PLANT
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้เลื้อยที่มีรากตามข้อ มีรากออกตามข้อของลำต้น ช่วยในการเกาะยึด ก้านใบยาว ใบคล้ายรูปหัวใจ แผ่นใบอาจเว้าลึกหลายแห่ง หรือไม้เว้าเลยก็มี ใบมีสีเขียวเป็นมัน ดอกสีขาวออกเป็นช่อเดี่ยว หรือเป็นกลุ่มบริเวณใกล้ยอด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ยางจากต้น และสารจากต้น
- อาการ :** ถ้าเคี้ยวเข้าไปจะทำให้ปาก ลื่น เพดาน แสบและร้อนแดง เกิดอาการอาเจียน ท้องเสียเล็กน้อย เนื่องจากสารพิษไประคายเคือง mucosa และไปกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลางที่ควบคุมการอาเจียน

แพงพวยฝรั่ง *Catharanthus roseus* L.

- วงศ์ : APOCYNACEAE
 ชื่อไทย : -
 ชื่ออังกฤษ : MADAGASCAR PERIWINKLE, WEST INDIAN PERIWINKLE
 ลักษณะพืช : เป็นไม้ล้มลุกขนาดเล็ก สูงได้ถึง 80 ซม. ลำต้นและกิ่งก้าน มีขนละเอียดปกคลุม ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงตรงกันข้าม ดอกเป็นดอกช่อ จำนวน 1-2 ดอก ออกที่ปลายกิ่ง
 ส่วนที่เป็นพิษ : ทุกส่วนของต้น (โดยเฉพาะใบ)
 อาการ : ใบทำให้ท้องเดินและมีฤทธิ์กระตุ้นหัวใจ และอาจหมดสติได้

พองสมุทร *Duranta repens* L.

Duranta repens "Alba"

Duranta repens "Purple"

- วงศ์ : VERBENACEAE
 ชื่อไทย : พองสมุทร, พวงม่วง
 ชื่ออังกฤษ : SKY-FLOWER, PIGEON-BERRY, GOLDEN DEW-DROP
 ลักษณะพืช : ไม้พุ่ม ใบรูปไข่ ก้านใบสั้น ขอบใบเรียบ ตามกิ่งมีหนาม ดอกสีน้ำเงินหรือขาว ผลกลมสีเหลืองหรือส้ม เป็นพืชที่ปลูกเป็นไม้ประดับตามบ้านหรือสวน
 ส่วนที่เป็นพิษ : ใบ ผล
 อาการ : ถ้ารับประทานทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน และท้องร่วง

มะเกลือ *Diospyros mollis* Griff.

- วงศ์ :** EBENACEAE
- ชื่อไทย :** ผีเผา, มักเกลือ, มะเกีย
- ชื่ออังกฤษ :** EBONY TREE
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงได้ถึง 30 เมตร เปลือกต้นสีดำแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ ใบเดี่ยวรูปไข่ปลายแหลม โคนใบแหลมมน ตัวใบเกลี้ยง แต่ใบอ่อนมีขนเล็กน้อย ดอกเล็กสีเหลืองอมเขียว ออกเป็นช่อช่อดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน ผลกลมเกลี้ยงสีเขียวและมีกลีบจุผล 4 กลีบ ผลแก่เป็นสีดำ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผลที่ดำ
- อาการ :** เมื่อรับประทานผลมะเกลือที่มีสีดำแล้วจะเกิดอาการ คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสียอย่างรุนแรง ตาพล้ำมัว อ่อนเพลีย และตาบอดในที่สุด

มะเยา *Vernicia fordii* Airy Shaw

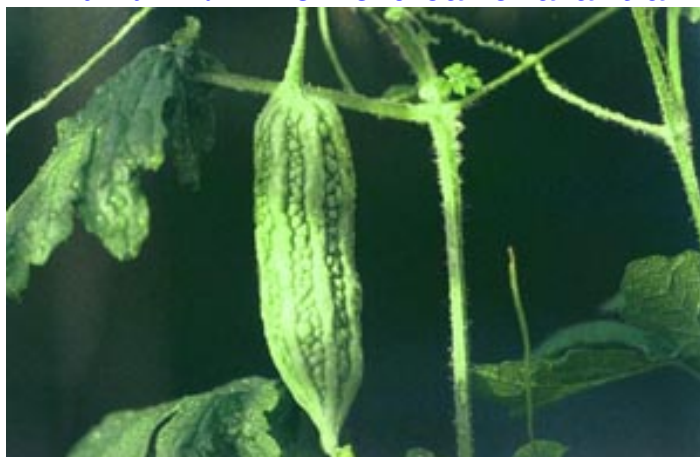
- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** มะเยา
- ชื่ออังกฤษ :** TUNG OIL TREE
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นมีใบดกหนาทึบและเป็นพืชที่มียาง ใบรูปหัวใจ ช่อดอกเป็นพวงขนาดใหญ่อยู่ที่ยอดของกิ่ง ดอกเมื่อตูมสีชมพูอ่อนแต่เมื่อบานแล้วเป็นสีขาว ผลมีลักษณะเกือบกลมมีสีเขียวเข้มแต่เมื่อแก่เต็มที่จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ในผลหนึ่งมี 3-7 เมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด
- อาการ :** เปลือกของเมล็ด (nut shell) และน้ำมันที่ยังไม่บริสุทธิ์เมื่อถูกที่ผิวหนัง ทำให้เกิดการอักเสบ เนื้อในเมล็ดประมาณ 3 เมล็ด เมื่อรับประทานทำให้มีอาการคลื่นไส้ อาเจียนอย่างรุนแรง เป็นตะคริวที่ท้อง ท้องร่วง และปวดแสบ กระหายน้ำ ปากและคอแห้ง คนไข้มีอาการมึนงง ม่านตาขยาย หายใจไม่สม่ำเสมอ

มะคำดีควาย *Sapindus emarginatus* Vahl

- วงศ์ :** SAPINDACEAE
- ชื่อไทย :** มะคำดีควาย, ประคำดีควาย
- ชื่ออังกฤษ :** SOAPBERRY TREE
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ใบ รูปรีคล้ายหอก หลังใบสีเขียวเข้ม ส่วนท้องใบสีจาง ใบดกหนา เป็นพุ่มทึบ ดอกเล็กสีขาว ออกเป็นช่อพุ่มใหญ่ตามปลายกิ่ง ผลกลมสีน้ำตาลเข้ม เมื่อต้มกับน้ำจะเป็นฟอง ใช้แทนสบู่ได้ เมล็ดมีสีน้ำตาลเปลือกแข็งหุ้ม 1 เมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผล
- อาการ :** คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง กระทบะอาหารและลำไส้อักเสบ ถ้ามีการดูดซึม จะมีอาการกระวนกระวาย ปวดศีรษะ เป็นไข้ กระจายน้ำ มานตาขยาย หน้าแดง กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย ทำงานไม่สัมพันธ์กัน อาจแสดงพิษต่อระบบไหลเวียนโลหิต และชัก

มะระขี้นก *Momordica charantia* L.

- วงศ์ :** CUCURBITACEAE
- ชื่อไทย :** มะระขี้นก, ผักเหย, ผักไห, มะร่อยรู, มะระ, มะห้อย, มะไห, สุพะซู, สุพะเด
- ชื่ออังกฤษ :** BALSAM APPLE, BALSUM PEAR, BITTER CUCUMBER, BITTER GOURD ฯลฯ
- ลักษณะพืช :** ไม้เถา ลำต้นเลื้อยพาดพันตามต้นไม้ ลำต้นเป็นเส้นเล็ก ยาว มีขนขึ้นประปราย ใบเดี่ยว หยักเว้าลึก มี 5-7 หยัก ออกเรียงสลับกัน มีรสขาดิบ ดอกเดี่ยว ออกตามบริเวณง่ามใบ ดอกมีสีเหลือง ผลมีลักษณะเป็นรูปกระสวยสั้น พื้นผิวเปลือกขรุขระ ผลอ่อนมีเป็นสีเขียว เมื่อแก่เต็มที่จะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมแดง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ดของผลสุก
- อาการ :** คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ถ้ามีการดูดซึม จะมีอาการกระวนกระวาย ปวดศีรษะ เป็นไข้ กระจายน้ำ กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย อาจแสดงพิษต่อระบบไหลเวียนโลหิต และชัก

ยี่โถ *Nerium indicum* Mill.

- วงศ์ :** APOCYNACEAE
- ชื่อไทย :** ยี่โถ, ยี่โถฝรั่ง
- ชื่ออังกฤษ :** FRAGRANT OLEANDER, OLEANDER, ROSE BAY, SWEET OLEANDER
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูง 1-3 เมตร ลำต้นเกลี้ยงมียางสีขาว ใบเดี่ยวรูปร่างรียาว ปลายและโคนใบแหลม ดอกสีแดง ชมพู ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ดอกมีทั้งชนิดกลีบซ้อนและกลีบเดี่ยว มีกลิ่นหอม ฝักแข็ง ยาวเรียว เมล็ดเรียวมีขนปลิวตามลมได้ดี
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ลำต้น และยางจากทุกส่วน
- อาการ :** ระคายเคืองเยื่อในปากและกระเพาะอาหารก่อน ตามด้วยอาการอาเจียน ท้องเดิน ปวดศีรษะและปวดท้อง ถ้ารับประทานเข้าไปมาก และล้างท้องไม่ทัน สารพิษจะถูกดูดซึมผ่านทางลำไส้และแสดงพิษต่อหัวใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นช้าหรือเร็ว ขึ้นกับชนิดของไกลโคไซด์

รัก *Calotropis // gigantea* (L.) R. Br. Ex Ait.

- วงศ์ :** ASCLEPIADACEAE
- ชื่อไทย :** รัก, ปอเถื่อน, ป่านเถื่อน, รักดอก, รักดอกขาว, รักดอกม่วง
- ชื่ออังกฤษ :** CROWN FLOWER, GIANT INDIAN MILKWEED, GIANT MILKWEED, TEMBEGA
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูง 2-3 เมตร ลำต้นและใบมียางสีขาว ใบรูปไข่ ขอบใบเรียบ ดอกสีม่วง ออกเป็นช่อที่มีก้านช่อยาว ดอกมี 5 กลีบที่โคนกลีบติดกัน ผลเป็นฝักค่อนข้างแบน
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ยาง ใบ
- อาการ :** ระคายเคืองเยื่อในปากและกระเพาะอาหารก่อน ตามด้วยอาการอาเจียน ท้องเดิน ปวดศีรษะและปวดท้อง ถ้ารับประทานเข้าไปมาก และล้างท้องไม่ทัน สารพิษจะถูกดูดซึมผ่านทางลำไส้และแสดงพิษต่อหัวใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นช้าหรือเร็ว ขึ้นกับชนิดของไกลโคไซด์

ราตรี *Cestrum nocturnum* L.

- วงศ์ :** SOLANACEAE
- ชื่อไทย :** ราตรี
- ชื่ออังกฤษ :** NIGHT BLOOMING JASMINE, NIGHT JESSAMINE, QUEEN OF THE NIGHT
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูงไม่เกิน 2 เมตร กิ่งก้านแตกเป็นพุ่มใหญ่ ใบเรียวยาว ดอกสีเขียวยอมเหลือง ออกเป็นช่อมีกลิ่นหอม กลีบดอกบริเวณโคนติดกันเป็นหลอด แต่ปลายดอกแยกเป็น 5 แฉก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผล (สุก ดิบ)
- อาการ :** ความเป็นพิษจะเกิดหลังจากกินพืชที่มีสารประเภทนี้แล้วหลายชั่วโมง จะรู้สึกปวดแสบปวดร้อนที่ปากและคอหอย แล้วจึงคลื่นไส้ เบื่ออาหาร อาเจียน ปวดท้องและท้องร่วง อุณหภูมิร่างกายขึ้นสูง อาการเป็นพิษในขั้นสุดท้ายคือ ถ่ายอุจจาระเป็นเลือด เพราะลำไส้เป็นแผล ปัสสาวะเป็นเลือดเนื่องจากไตขาด ชัก กระตุก หมดสติ อุณหภูมิลดต่ำ

จำเอย *Thevetia peruviana* (Pers.) K. Schum.

- วงศ์ :** APOCYNACEAE
- ชื่อไทย :** จำเอย, กระบอก, กระบอก, แขนงาว, แชะศาลา, บานบุรี, ยี่โถฝรั่ง, จำพน
- ชื่ออังกฤษ :** BE-STILL TREE, LUCKY NUT, LUCKY NUT TREE, TIGER APPLE TREE, TRUMPET FLOWER, YELLOW OLEANDER
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูงประมาณ 3 เมตร ลำต้นเกลี้ยง ใบเดี่ยวรูปร่างรียาว ดอกสีเหลืองลักษณะคล้ายกรวย ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ผลเป็นเหลี่ยมค่อนข้างกลมสีเขียว ผลแก่สีดำ มี 2-4 เมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** ระคายเคืองเยื่อในปากและกระเพาะอาหารก่อน ตามด้วยอาการอาเจียน ท้องเดิน ปวดศีรษะและปวดท้อง ถ้ารับประทานเข้าไปมาก และล้างท้องไม่ทัน สารพิษจะถูกดูดซึมและแสดงพิษต่อหัวใจ

ว่านสีทิต *Hippeastrum johnsonii* Bury

- วงศ์ :** AMARYLLIDACEAE
- ชื่อไทย :** -
- ชื่ออังกฤษ :** STAR LILY
- ลักษณะพืช :** เป็นพรรณไม้ดอกอายุสั้น พุ่มสูง 35 – 60 เซนติเมตรที่มีลักษณะมีลำต้นเป็นหัวหรือเหง้าอยู่ใต้ดิน และส่วนที่โผล่ขึ้นมานั้นจะเป็นส่วนก้านใบและตัวใบเท่านั้น ใบหนา เป็นรูปหอกเรียวยาว ดอกออกปลายก้าน ออกเป็นช่อ 4 – 8 ดอก หันไปทั้งสี่ทิศ ดอกรูปถ้วย มี 6 กลีบ มี สีขาว สีชมพู สีแดง และบางชนิด มีแถบ สีต่างๆพาดกลีบ ดอกแรกที่บานจะรองจนดอกที่ 4 บานจึงจะเหี่ยว
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัวและใบ
- อาการ :** ทำให้อาเจียนและท้องเดินได้

ว่านแสงอาทิตย์ *Haemanthus multiflorus* (Tratt.) Martyn

- วงศ์ :** AMARYLLIDACEAE
- ชื่อไทย :** ว่านตะกร้อ
- ชื่ออังกฤษ :** BLOOD LILY
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้ล้มลุกใบอวบหนา มีลำต้นเป็นหัวลักษณะคล้ายหอมหัวใหญ่ เจริญอยู่ใต้ดิน ใบรูปหอกสีเขียวเข้ม เมื่อออกดอกจะชูก้านดอกเป็นลำตรงสีเขียวอ่อน จากกลางต้น ดอกออกติดกันแน่นเป็นทรงกลม มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 3-4 นิ้ว และจะบานติดกันอยู่ประมาณ 7-10 วันจึงจะโรย
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัวและใบ
- อาการ :** หัวและใบทำให้ท้องเดิน หัวใจเต้นเร็วผิดปกติ

ว่านหางจระเข้ *Aloe vera* L. Burm. f.

- วงศ์ :** ASPHODELACEAE (LILIACEAE)
- ชื่อไทย :** ว่านไฟไหม้, หางตะเข้
- ชื่ออังกฤษ :** ALOE, STAR CACTUS
- ลักษณะพืช :** ไม้ล้มลุก อายุหลายปี สูง 0.5-1 เมตร มีข้อและปล้องสั้นๆ ใบเดี่ยว อวบน้ำมาก สีเขียว ภายในใบมีน้ำยางสีเหลือง ถัดไปเป็นวุ้นใส ดอก ช่อ ก้านช่อดอกยาวมาก ออกจากกลางต้น ดอกย่อยเป็นหลอดสีส้มห้อยลง ผล เป็นผลแห้ง แตกได้
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ยางสีเหลืองจากใบ
- อาการ :** ยางสีเหลืองจากใบ ถ้ารับประทานเข้าไปทำให้อาเจียน ท้องร่วง

หย้าด้อมด็อก *Solanum nigrum* L.

- วงศ์ :** SOLANACEAE
- ชื่อไทย :** หย้าด้อมด็อก, ข่าอม, ทุมขื่น, น้ำใจใคร, ประจาม, มะแว้งนก, แว้งนก, ออเดียมมฤ, โอเดียมมฤ
- ชื่ออังกฤษ :** BLACK NIGHTSHADE, COMMON NIGHTSHADE, DEADLY NIGHTSHADE
- ลักษณะพืช :** ไม้ล้มลุก สูง 30-90 เซนติเมตร ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ รูปขอบขนานหรือรูปรีไข่ ดอกออกเป็นช่อแบบซี่ร่มที่ซอกใบ ดอกย่อยสีขาว มี 4-6 ดอก ขนาดเล็ก เกสรเพศผู้สีเหลืองชูเด่นชัด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผล
- อาการ :** ความเป็นพิษจะเกิดหลังจากกินพืชที่มีสารประเภทนี้แล้วหลายชั่วโมง จะรู้สึกปวดแสบปวดร้อนที่ปากและคอหอย แล้วจึงคลื่นไส้ เบื่ออาหาร อาเจียน ปวดท้องและท้องร่วง อุณหภูมิร่างกายขึ้นสูง อาการเป็นพิษในขั้นสุดท้ายคือ ถ่ายอุจจาระและปัสสาวะเป็นเลือด ชักกระตุก หมดสติ

โหรา *Alocasia macrorrhiza* [L.] G. Don

กระดาดดำ

กระดาดเขียว

วงศ์ : ARACEAE

ชื่อไทย : บอนเขียว, กระดาดเขียว, กระดาดดำ

ชื่ออังกฤษ : Ear elephant

ลักษณะพืช : ไม้ล้มลุก ลำต้นอวบน้ำ ใบเดี่ยว รูปไข่ขนาดใหญ่ โคนใบเว้าลึกแคบๆ คล้ายเงี่ยงลูกศร ขอบใบเป็นคลื่นหรือม้วนเข้าด้านใน ใต้ใบและก้านใบสีเขียวเข้มหรือม่วงแดง ออกเป็นช่อยาว

ส่วนที่เป็นพิษ : น้ำยางจากทั้งต้นและเมล็ด

อาการ : รับประทานส่วนของพืชที่มีน้ำยาง จะทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อเมือกในปากและลำคอ ทางเดินอาหารอักเสบ คื่นปาก คื่นคอ แสบร้อน เพดานบวมพองเป็นตุ่มน้ำใส สัมผัสน้ำยางจะทำให้เกิดการระคายเคืองผิวหนัง มีผื่นคัน ผิวหนังบวมแดง ปวดแสบปวดร้อน หากเข้าตาจะทำให้ตาอักเสบ

สบู่ขาว *Jatropha curcas* L.

วงศ์ : EUPHORBIACEAE

ชื่อไทย : สบู่ขาว, พมิกเยา, มะเยา, มะหั่ว, มะหุ้งฮั่ว, มะโห่ง, สบู่ดำ, สบู่หัวเทศ, สลอดดำ ฯลฯ

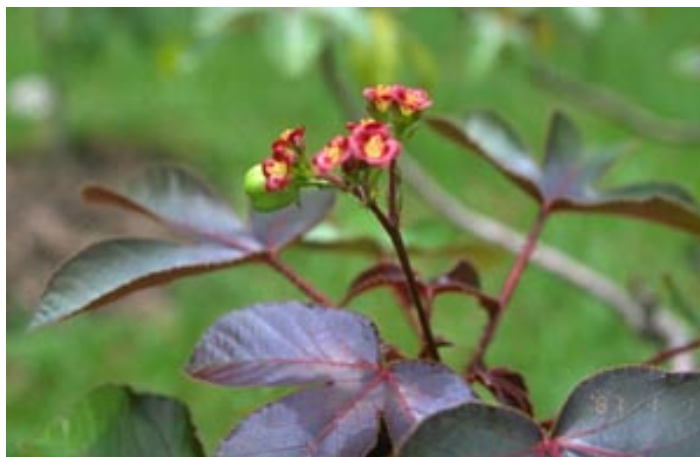
ชื่ออังกฤษ : PHYSIC NUT

ลักษณะพืช : ไม้พุ่มสูง 3-5 เมตร มียางเหนียวสีเหลือง ใบมี 3-5 หยัก ดอกเล็กสีเหลืองอมเขียว ผลรูปยาวผิวด้านนอกเป็นสีเขียว ผลแก่จะเป็นสีเหลืองแล้วเป็นสีน้ำตาลดำ แตกเป็น 3 พู แต่ละพูมี 1 เมล็ด

ส่วนที่เป็นพิษ : ผล เมล็ด น้ำยางใส

อาการ : อาการพิษในเด็กจะเกิดขึ้นเมื่อรับประทานเพียง 4-5 เมล็ดเท่านั้น ส่วนในผู้ใหญ่ประมาณ 1-20 เมล็ด โดยจะเกิดอาการ คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน อาจเกิดถ่ายเป็นเลือด ยางทำให้คัน ปวดแสบปวดร้อน อักเสบ บวม พองเป็นตุ่มน้ำใส ถ้าโดนตาทำให้ตาอักเสบ อาจทำให้ตาบอดชั่วคราวหรือถาวร

สบู่แดง *Jatropha gossypifolia* L.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** สบู่แดง, ละหุ่งแดง, สบู่เลือด, สลวดแดง, สีสลวด, หงส์เทศ
- ชื่ออังกฤษ :** BELLY YACHE BUSH
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูง 1-2 เมตร ลำต้นสั้นและมีกิ่งก้านแผ่ออกไป บริเวณยอดมีขน และมีตุ่มเล็กๆ ที่มียางสีเหลืองใส เหนียว ใบมี 3-5 แฉกและมีตุ่มเหนียว ใบอ่อนสีม่วงเข้มหรือน้ำตาลแดง ดอกเล็กสีแดงเข้มและมีสีเหลืองอยู่ตรงกลาง ผลรียาวมี 6 ร่อง สีเขียวเมื่อแห้งเป็นสีน้ำตาล
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ผล เมล็ด น้ำยางใส
- อาการ :** เหมือนสบู่ขาว

อุตพิด *Typhonium trilobatum* Schoot

- วงศ์ :** ARACEAE
- ชื่อไทย :** มะโหรา
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** พืชล้มลุกที่มีหัวใต้ดิน เจริญงอกงามและออกดอกในฤดูฝน ใบกลมโตปลายแหลม แต่มีส่วนเว้าลึกทำให้คล้ายกับแบ่งใบออกเป็นสามส่วน ก้านใบยาว ดอกออกจากโคน เป็นสีม่วงแกมน้ำตาลกลืนเหมือนคล้ายอาวม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ลำต้น
- อาการ :** ถ้าวรับประทานเข้าไปจะเกิดอาการไหม้ที่เพดาน ปาก ลิ้นและคอ กล้องเสียงจะบวมการเปล่งเสียงจะผิดปกติ อาเจียน ท้องเสีย

หอมปิ้ง *Strophanthus gratus* (Wall. et Hook.) Baill.

- วงศ์ :** APOCYNACEAE
- ชื่อไทย :** หอมปิ้ง, บานทน, แยมปิ้ง
- ชื่ออังกฤษ :** OUABAIN
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มแกมเถา ใบออกตรงข้าม เส้นกลางใบด้านท้องใบสีม่วงแดง ดอกสีชมพูอมม่วง มีกลิ่นหอม ดอกออกกระจุกที่ปลายกิ่ง ฝักยาวประมาณ 15 เซนติเมตร กว้าง 5-7 เซนติเมตร เมล็ดแบนรูปร่างค่อนข้างเป็นกระสวย ผิวสีน้ำตาล กว้าง 5-7 เซนติเมตร ยาว 12-20 เซนติเมตร
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ไม่ได้ระบุ
- อาการ :** ระคายเคืองเยื่อในปากและกระเพาะอาหารก่อน ตามด้วยอาการอาเจียน ท้องเดิน ปวดศีรษะและปวดท้อง ถ้ารับประทานเข้าไปมาก และล้างท้องไม่ทัน สารพิษจะถูกดูดซึมผ่านทางลำไส้และแสดงพิษต่อหัวใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นช้าหรือเร็ว ขึ้นกับชนิดของไกลโคไซด์

เห็ดน้ำผึ้ง *Phaeogyroporus portentosus* (Berk. et Broome) Mc. Nabb.

- ชื่อไทย :** เห็ดน้ำผึ้ง, เห็ดห้า
- ชื่ออังกฤษ :**
- ลักษณะพืช :** หมวก รูปกระหะคว่ำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 12-30 เซนติเมตร ดอกอ่อน มีขนละเอียดคล้ายกำมะหยี่สีน้ำตาล เมื่อบานเต็มทีกลางหมวกเว้าลงเล็กน้อย ผิวปรแตกเป็นแห่ง ๆ เนื้อในสีเหลืองเมื่อตัดจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินอมเขียว โคนก้านโป่งเป็นกระเปาะ เห็ดชนิดนี้พบทางภาคเหนือขึ้นเป็นกลุ่ม (5-10 ดอก/กลุ่ม)
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** รับประทานสุก ๆ ดิบ ๆ เป็นพิษ ทำให้คลื่นไส้ เวียนศีรษะและท้องเดิน พิษจะหายภายใน 3-5 ชั่วโมง

เห็ดหัวกรวดครีบบีขาว

Chlorophyllum molybdites (Meyer. ex. Fr.) Mass.

ชื่อไทย : เห็ดหัวกรวดครีบบีขาว, เห็ดกระโถงดินต่ำ

ชื่ออังกฤษ :

ลักษณะพืช : หมวก สีขาวรูปกระโถนคว่ำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 10-20 เซนติเมตร กลางหมวกสีน้ำตาล ผิวมีเกล็ดสีเหลืองสีน้ำตาล ครีบบีขาวค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นสีเขียวย่น แล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนอมเขียวหม่น ก้าน รูปทรงกระบอกสีขาว หรือน้ำตาลอ่อน เนื้อเห็ดสีขาวเวลาตัดหรือขำมีสีแดงเรื่อ ๆ ชอบขึ้นบนสนามหญ้า

ส่วนที่เป็นพิษ : ทั้งต้น

อาการ : เมื่อรับประทานดิบจะเป็นพิษ แต่ถ้าต้มสุกแล้วไม่เป็นอันตรายเพราะความร้อนทำให้พิษถูกทำลาย อาการพิษ คือ คลื่นไส้ อาเจียน และท้องร่วง ถ้าเด็กรับประทานเห็ดพิษกลุ่มนี้ปริมาณที่มากก็อาจถึงตายได้

ไฮเดรนเยีย *Hydrangea macrophylla* Thunb.) Ser.

วงศ์ : HYDRANGEACEAE

ชื่อไทย : ดอกสามเดือน, ดอกหกเดือน

ชื่ออังกฤษ : HYDRANGEA

ลักษณะพืช : ไม้พุ่มสูง 0.8-1.3 เมตร แตกกิ่งก้าน ใบ เดี่ยว รูปไข่ โคนใบมน ปลายใบมน แต่แหลมกว่าโคนใบ ขอบใบจัก ใบอ่อนสีเขียว ใบแก่สีเทา ดอก ช่อ ออกเป็นกลุ่มใหญ่ ดอกสีน้ำเงิน ฟ้า ชมพูอ่อน หรือเมื่อบานนานๆ จะเป็นสีขาว (ดอกบานได้หลายวัน)

ส่วนที่เป็นพิษ : ทั้งต้นสด

อาการ : รับประทานจะทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน กล้ามเนื้อทำงานไม่สัมพันธ์กัน เดินเซเหมือนคนเมา หายใจลำบาก กล้ามเนื้อเปลี่ยน ถ้าเป็นมากหมดสติ บางรายมีอาการชัก

3. พืชต่อระบบประสาท และอาจทำให้เสพติด

กระท่อม *Mitragyna speciosa* (Roxb.) Korth.

กระท่อมก้านเขียว

กระท่อมก้านแดง

วงศ์ : RUBIACEAE

ชื่อไทย : กระท่อม, อีต้าง, ท่อม

ชื่ออังกฤษ : KRATOM

ลักษณะพืช : เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูงได้ถึง 20 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงกันข้าม รูปไข่กว้าง ปลายใบแหลมหรือเป็นติ่งแหลม โคนใบป้านกลม แผ่นใบบาง ด้านท้องใบมีเส้นใบเป็นสันขึ้นมาชัดเจนเมื่อแก่ ดอกออกเป็นดอกช่อกระจุกกลม แตกจากปลายกิ่ง มี 1-3 ช่อ แต่ละช่อประกอบด้วยดอกสีเหลือง

ส่วนที่เป็นพิษ : ใบ เปลือกต้น

อาการ : ทำงานไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทนแดดไม่รู้สึกร้อน ปากแห้ง นอนไม่หลับ ท้องผูก ทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีอาการประสาทหลอน จิตใจสับสน อาจมีอาการขาดยาทางร่างกายแต่ไม่รุนแรง

กัญชา *Cannabis sativa* L.

วงศ์ : CANABACEAE

ชื่อไทย : กัญชา, กัญชาจีน, คุณเข้า, ปาง, ยานอ

ชื่ออังกฤษ : HEMP, INDIAN HEMP, GANJA, KIF, WEED, GRASS, POT

ลักษณะพืช : ไม้ล้มลุกปีเดียว ลำต้นตั้งตรง สูง 0.9-1.5 ซม. ไม้ค้อยแตกสาขา ใบเดี่ยว รูปฝ่ามือ ขอบใบเว้าลึกจนถึงจุดโคนใบเป็น 5-7 แฉก ดอกแยกเพศ อยู่ต่างต้น ออกเป็นช่อตามง่ามใบและปลายยอด

ส่วนที่เป็นพิษ : ใบและช่อดอก ยอดของต้นเพศเมียที่กำลังออกดอกเรียก กะหลี่กัญชา เมื่อตากให้แห้งแล้วนิยมนำมาใช้สูบ กะหลี่กัญชาให้เรซินซึ่งเป็นยาเสพติด

อาการ : ผู้ที่เมากัญชาจะมีอาการเกิดขึ้นต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม อาจมีอาการมึนงงหรือโคกเศรำก็ได้ฤทธิ์ของกัญชาอยู่ในร่างกายได้นาน 3-5 ชั่วโมง หลังจากนั้นผู้เสพจะมีอาการเซื่องซึมและหิวกระหาย ผู้ที่สูบเป็นประจำมักสมองเสื่อมและเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ

ทองหลางใบมน *Erythrina Fuscса* Lour.

- วงศ์ :** LEGUMINOSAE
- ชื่อไทย :** ทองหลางใบมน, ทองหลางน้ำ, ทองโหลง, ทองหลางบ้าน
- ชื่ออังกฤษ :** CHEKRING, CORAL BEAN, PURPLE CORAL-TREE, SWAMP
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ กิ่งก้านมีหนาม ใบประกอบ เรียงสลับ มี 3 ใบย่อย มีหูใบ ใบย่อยรูปไข่หรือโค้ง ใบมีขน ดอกออกเป็นช่อ ดอกออกเป็นแบบสลับ ออกที่ยอด ดอกย่อยออกเป็นกระจุก กระจายกันตามก้านดอก ดอกสีแดงฉ่ำ มีใบประดับรูปไข่ ผลเป็นฝัก เปลือกแข็ง มีขนปกคลุม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด
- อาการ :** ถ้ารับประทานเมล็ดเข้าไป ทำให้คลื่น คลื่นไส้ คลื่นอาเจียน

ใบระบาด *Argyreia nervosa* (Burm.f.) Bojer

- วงศ์ :** CONVULVULACEAE
- ชื่อไทย :** ผักกระบาด, เมืองบอน
- ชื่ออังกฤษ :** MORNING GLORY, BABY HAWAIIAN WOODROSE
- ลักษณะพืช :** ไม้เถา ยาวได้ถึง 10 เมตร ทุกส่วนมียางสีขาว และขนสีขาวหนาแน่น ใบเดี่ยว รูปหัวใจ ดอกสีม่วงอมชมพู ออกเป็นช่อตามซอกใบ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบ เมล็ด
- อาการ :** ใบ ถ้ารับประทานเข้าไปทำให้คลื่น คลื่นไส้ อาเจียน เมล็ด ถ้ารับประทานเข้าไปทำให้ประสาทหลอน

ผักนึ่งทะเล *Ipomoea pes-caprae* (L.) R.br.

- วงศ์ :** CONVOLVULACEAE
- ชื่อไทย :** ละมูเลาะห์
- ชื่ออังกฤษ :** GOAT'S FOOT CREEPER, BEACH MORNING GLORY
- ลักษณะพืช :** ไม้เลื้อยล้มลุก เลื้อยไปตามผิวทรายหรือดิน ชอบขึ้นในพื้นที่ใกล้ทะเล ทั้งต้นมีน้ำยางสีขาว ใบเดี่ยว แผ่นใบกว้าง โคนใบรูปหัวใจ ปลายใบเว้าลึก ดอก ช่อ มี 4-6 ดอก กลีบดอกสีชมพูอมม่วง กลีบดอกติดกัน ปลายบานคล้ายปากแตร ดอกบานตอนเช้า ป้ายๆ จะหุบเหี่ยว ผล เป็นผลแห้งแตกได้
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด
- อาการ :** ถ้ารับประทานเข้าไปทำให้ประสาทหลอน คลุ้มคลั่ง หวาดผวาคล้ายวิกลจริต

ฝิ่น *Papaver somniferum* L.

- วงศ์ :** PAPAVERACEAE
- ชื่อไทย :** ฝิ่น
- ชื่ออังกฤษ :** OPIUM POPPY
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้ล้มลุก มีอายุปีเดียว สูง 70-120 เซนติเมตร ใบสีเขียวอมเทา ดอกสีขาวหรือม่วงอมแดง ผลเป็นแคปซูลมีรูเปิด ทุกส่วนของพืชมีทอลาล์ยน้ำยาง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ยางของผลฝิ่น
- อาการ :** อาการของการขาดยาเสพติด คือ น้ำตา น้ำมูกไหล ปวดหัว เกิดอาการคัน หาวนอน ขนลุก สะบัดร้อน สะบัดหนาว ม่านตาขยาย ผู้ติดยาเสพติดจะหงุดหงิด กระวนกระวาย ตื่นตกใจ อาการขั้นรุนแรงขึ้น คือ นอนไม่หลับ เหงื่อออก ปวดเมื่อยตามแขนขา คลื่นเหียนอาเจียน มีอาการท้องร่วง

ยาสูบ *Nicotiana tabacum* L.

- วงศ์ :** SOLANACEAE
- ชื่อไทย :** ระวีระไว, พระเจ้ารอบโลก, วานเข้มพญาอินทร์, ไม่รับแขก, วานมุงเมือง
- ชื่ออังกฤษ :** TOBACCO
- ลักษณะพืช :** เป็นพืชล้มลุก อายุปีเดียว มีลำต้นตั้งตรง สูง 0.7-1.50 ม. ใบเป็นใบเดี่ยว มีขนาดใหญ่ ใบมีลักษณะหยาบ รูปไข่แกมรี ดอกเป็นดอกช่อ ออกที่ปลายต้น กลีบเลี้ยงมีสีเขียวรูปถ้วยเชื่อมติดกันที่โคนกลีบ กลีบดอกมีสีขาว ชมพู ม่วงอ่อน ฯลฯ ผลเป็นชนิดแห้งแล้วแตก รูปไข่ มีเมล็ดเล็ก ๆ ภายในจำนวนมาก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบ
- อาการ :** จัดเป็นสารเสพติดที่ติดง่ายยิ่งกว่าอัลกอฮอล์ จัดเป็นสารส่งประสาท, ระบุความอยากอาหาร, เพิ่มน้ำตาลในโลหิตเล็กน้อย ทำให้ประสาทเกี่ยวกับการรับรสเสียไป ก่อให้เกิดโรคมะเร็งปอด

ลำโพง *Datura metel* L.

- วงศ์ :** SOLANACEAE
- ชื่อไทย :** ลำโพงขาว, มะเขือบ้า, มั่งโตะโล๊ะ, ละอังกะ, เลี้ยก
- ชื่ออังกฤษ :** APPLE OF PERU, GREEN THORN APPLE, HINDU DATURA, METEL, THORN APPLE
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มล้มลุก สูงประมาณ 1-1.5 เมตร กิ่งอ่อนมีขน ใบค่อนข้างกลม ขอบใบหยักเป็นคลื่น ดอกเดี่ยวเป็นรูปลำโพง กลีบดอกอาจเป็นชั้นเดียวหรือมี 2-3 ชั้น หยัก สีขาวหรือสีม่วง ผลกลม ผิวมีหนามสั้น
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทุกส่วน
- อาการ :** สายตาพร่ามัว ปากแห้ง กระหายน้ำมาก ม่านตาขยาย ตาสู้แสงไม่ได้ ผิวหนังร้อนแดง มีผื่นแดงตามใบหน้า คอ และหน้าอก ไข้ขึ้นสูง ปวดศีรษะ ความรู้สึกสับสน การทำงานของกล้ามเนื้อผิดปกติ วิกลจริต เพ้อคลั่ง เคลิ้มฝัน มีอาการทางจิตและประสาท ในกรณีที่เป็นรุนแรง ผู้ป่วยจะมีอาการไม่รู้สีกตัว โคม่า

เห็ดเกล็ดดาว *Amanita pantherina* (Dc. Ex. Fr.) Secr.

- ชื่อไทย :** เห็ดเกล็ดดาว
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** ดอกเห็ด เมื่อยังอ่อนมีเปลือกหุ้มรูปกลม หรือรูปไข่สีขาว ด้านบนปริแตกออกเป็นเกล็ดเล็ก ๆ ติดอยู่บนหมวกซึ่งหลุดง่าย หมวกรูปกระดุมว่า สีนํ้าตาลอมเหลือง ผิวมีขนหรือเกล็ดบาง ๆ สีขาวเห็นชัดเจนบนบริเวณโคนก้าน โคนโป่งเป็นกระเปาะและมีเปลือกหุ้มดอกอ่อน พบในป่าผลัดใบและป่าสนทางภาคเหนือ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** ผู้รับประทานเกิดอาการเพ้อคลั่ง เคลิบเคลิ้ม หมดสติอยู่เป็นเวลานาน ไม่มีผลทางสมอง คนป่วยไม่ถึงแก่ความตาย แต่มีอาการปางตาย ยกเว้นมีโรคอื่นแทรกซ้อนหรือเป็นเด็ก

เห็ดขอนสีทองเกล็ดแดง *Gymanopilus aeruginosus* (Peck) Sing.

- ชื่อไทย :** เห็ดขอนสีทองเกล็ดแดง
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** หมวก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-5 เซนติเมตร รูปกระดุมว่าและแบนลง สีเหลืองทอง ผิวมีเกล็ดและขนสีแดงอมม่วง บางแห่งมีสีเขียวปนเนียน ก้านยาว 2-12 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางใหญ่ 3-5 มิลลิเมตร ผิวเรียบสีเหลือง ครีบสีเหลืองยาวลงไปติดก้าน บนก้านมีวงแหวนบาง ๆ สีเหลือง มักจะแห้งหายไป เห็ดชนิดนี้ขึ้นเป็นดอกเดี่ยวอยู่ใกล้กันเป็นกลุ่มใหญ่บนขอนไม้
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** ประสาทหลอนหรือฝันและมึนเมา อาจถึงขั้นวิกลจริต กล่าวกันว่ามีอาการเห็นอะไรเป็นสีเขียวหมด ต่อมาอาการจะหายเป็นปกติ แต่ก็มีรายงานว่าอาจถึงตายได้ถ้ารับประทานมาก มีฤทธิ์แบบกัญชา จึงเป็นที่ต้องการของตลาดและซื้อขายกันอย่างลับ ๆ จัดว่าเป็นเห็ดประเภทยาเสพติด

เห็ดหิ่งห้อย *Coprinus atramentaris* (Bull.) Fr.

ชื่อไทย : เห็ดหิ่งห้อย, เห็ดน้ำหมึก, เห็ดถั่ว

ชื่ออังกฤษ :

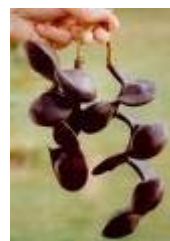
ลักษณะพืช : หมวกเห็ดรูปประฆัง สีขาวนวลหรือน้ำตาลอ่อน เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-4 เซนติเมตร หมวกเห็ดมีเนื้อหนากว่าเห็ดถั่วชนิดอื่น ครีบสีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีดำและย่อยตัวเป็นของเหลวสีดำ ครีบไม่ติดก้าน ก้าน รูปทรงกระบอก ยาว 5-11 เซนติเมตร ผิวเรียบ เป็นมันเงา สีขาว ปกติจะมีวงแหวนบริเวณโคนก้านซึ่งหลุดง่าย เห็ดชนิดนี้ชอบขึ้นอยู่บนอินทรีย์วัตถุ เช่น กองเปลือกถั่วเหลือง เกิดดอกเป็นกลุ่มใหญ่

ส่วนที่เป็นพิษ : ทั้งต้น

อาการ : ผู้ที่ดื่มสุราพร้อมกับรับประทานเห็ดชนิดนี้ จะมีอาการใจสั่น หายใจหอบ หายใจลำบาก แน่นหน้าอก คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ แต่จะหายเป็นปกติภายในเวลา 3-4 ชั่วโมง

4. พืชต่อไต และระบบปัสสาวะ

เนียง *Archidendron jiringa* Nielsen

วงศ์ : FABACEAE (LEGUMINOSAE)

ชื่อไทย : ชะเนียง, ขางแดง, คะเนียง, ชะเอียง, เนียง, เนียงนก, เนียงใหญ่, ผักหละตัน, พะเนียง, มะเนียง, มะเนียงหย่อง, ยินกิง, ยีริง, หย่อง

ชื่ออังกฤษ : DJENKOL BEAN

ลักษณะพืช : ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูงประมาณ 10-15 เมตร เปลือกลำต้นสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา ใบเป็นช่อแบบขนนก 2 ชั้นแตกแขนงตรงข้ามกัน หลังใบเกลี้ยงยอดอ่อนมีสีแดง ดอกเป็นช่อกลมเล็กมี 3-6 ดอก ดอกสีขาวขนาดเล็ก โคนดอกติดกันเป็นหลอดยาว 2 ซม. ผลเป็นฝักแบนเป็นเกลียวไปทางเดียวกัน ผิวสีน้ำตาลคล้ำหรือสีน้ำตาลอมม่วง มีเมล็ดไม่เกิน 10 เมล็ดต่อฝัก

ส่วนที่เป็นพิษ : ผล

อาการ : ปวดตามขาหนีบ ปัสสาวะยาก ปวดเวลาปัสสาวะ ปัสสาวะขุ่นข้นสีน้ำตาล ปัสสาวะมีเลือดปน ปวดท้องเป็นพักๆ คลื่นไส้ อาเจียน ปัสสาวะไม่ออก ความดันเลือดสูง อาจถึงตายได้

5. พืชร้ายแรงอาจทำให้เสียชีวิตได้

กลอย *Dioscorea hispida* Dennst. var. *hispida*

- วงศ์ :** DIOSCOREACEAE
- ชื่อไทย :** กลอย, กลอยข้าวเหนียว, กลอยหัวเหนียว, กลอยนก, กอย, คลี
- ชื่ออังกฤษ :** INTOXICATING, YAM, NAMI, WILD YAM
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้เถาเลื้อยพันต้นไม้อื่น ลำต้นมีหนามเล็กๆ กระจายทั่วไปและมีขนนุ่มๆ สีขาวปกคลุม มีหัวอยู่ใต้ดิน ลักษณะทรงกลมรี มีรากเล็กๆ กระจายทั่วทั้งหัว มี 3-5 หัวต่อต้น เปลือกหุ้มบางสีน้ำตาลออกเหลือง เนื้อในหัวมี 2 ชนิด คือ สีขาว (กลอยหัวเหนียว) และสีครีม (กลอยไข่, กลอยเหลือง)
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัวใต้ดิน
- อาการ :** หัว เมื่อกินเข้าไปโดยยังมิได้กำจัดพิษออกก่อน จะเกิดอาการใจสั่น วิงเวียน คัดคอ คลื่นไส้ อาเจียน เหงื่อออก ชีต ตาพร่า ชีพจรเบาเร็ว อึดอัด เป็นลม อาจประสาทหลอน กล้ามเนื้อชักกระตุก หากรับประทานหัวกลอยมาก จะกดระบบทางเดินหายใจ และทำให้ตายได้ ดังนั้น การนำหัวกลอยมาใช้ประโยชน์เป็นอาหาร ต้องใช้ความชำนาญและเวลามาก โดยมีการหั่นเป็นชิ้นบางๆ นำไปล้างในน้ำไหล หรือต้มในน้ำเกลือโดยเปลี่ยนน้ำล้างหลายหน

ซีกาแดง *Trichosanthes bracteata* (Lam.) Voight (*T. palmata* Roxb.)

- วงศ์ :** CUCURBITACEAE
- ชื่อไทย :** มะกาดิน, ซีกาแดง, ซีกาลาย, ซีกาน้อย, กาอิง
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้เถาพาดพันตามต้นไม้อื่น ใบเดี่ยวรูปไข่เกือบกลม แฉกลึกห้าแฉก โคนเว้ารูปหัวใจ ปลายแหลม ผิวหยาบสาก ด้านล่างมีขน เถามีมือจับ ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อยาว ดอกเพศเมียเป็นดอกเดี่ยว ฐานดอกเป็นหลอดยาว ผลมีลักษณะกลมโตเท่ากับผลส้มเขียวหวาน ผลสุกนั้นจะมีสีแดงห้อยเป็นระย้า นกชอบรับประทานมาก ส่วนเมล็ดในนั้นจะมีเป็นจำนวนมาก เยื่อหุ้มเมล็ดจะมีสีเขียวเข้มเกิดตามปาดทั่วไป
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด
- อาการ :** เมล็ดมีพิษเพียงแค่ว่า 2-3 เม็ด ก็สามารถทำให้คนถึงตายได้ในเวลาเพียงเล็กน้อย

จันทน์ *MANSONIA GAGEI* DRUMM.

- วงศ์ :** STERCULIACEAE
- ชื่อไทย :** จันทน์, จันทน์ชะมด, จันทน์ขาว, จันทน์พม่า, จันทน์หอม
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้น ผลัดใบ ลำต้นตรง เปลือกสีเทาอมขาว เรียบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมค่อนข้างโปร่ง กิ่งอ่อนมีขนประปราย ใบเป็นชนิดใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบอ่อนมีขนประปราย แต่เมื่อใบแก่จะเกลี้ยง ใบแห้งสีเขียวยาวๆ ดอกเล็กสีขาวออกรวมกันเป็นช่อตามปลายกิ่งและตามง่ามใบใกล้ๆ ปลาย ผลเป็นชนิดผลแห้ง มักติดเป็นคู่ๆ แต่ไม่ติดเป็นเนื้อเดียวกัน ทรงผลรูปกระสวยเล็กๆ แต่ละผลมีปีก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เนื้อไม้
- อาการ :** อาการพิษที่พบในสัตว์ทดลอง คือ นอนหงายราบ หายใจลึก ชัก ก่อนตายผ่าศพตรวจพบหัวใจหยุดในท่าบีบตัว

ดองดึง *Gloriosa superba* L.

- วงศ์ :** LILIACEAE
- ชื่อไทย :** ดองดึงส์, วานก้ามปู, ก้ามปู, คมขวาน, บ้องขวาน, หัวขวาน, มะชาโง้ง, พันมหา
- ชื่ออังกฤษ :** CLIMBING LILY
- ลักษณะพืช :** ไม้เถาเลื้อย ลำต้นเล็กใบรูปรางรียาวคล้ายใบหอก ขอบเรียบปลายแหลม บิดม้วนงอ ช่วยในการยึดเกาะ ดอกเดี่ยวที่มีกลีบดอกแยกจากกันและบิดเป็นเกลียว ปลายกลีบสีแดง โคนกลีบสีส้มหรือเหลือง
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัวใต้ดิน, เมล็ด, ดอก
- อาการ :** ถ้ารับประทานเข้าไป ปาก คอ จะไหม้ คลื่นไส้ อาเจียนมาก ปวดท้อง ถ่ายอุจจาระเป็นเลือด หน้าซีด ชีพจรเต้นช้า ความดันโลหิตลดลง อาจตายได้

เถากันปัด *Stephania hernandifolia* Walp.

- วงศ์ :** MENISPERMACEAE
- ชื่อไทย :** เถากันปัด, บึงปอน
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** ไม้เถาที่เลื้อยโดยไม่มีมือจับ ใบนิ่มแต่ไม่ฉ่ำน้ำ ใบรูปไข่ ปลายใบแหลม ฐานใบกลมและบังก้านใบ ดอกรวมกันอยู่บนช่อดอกรูปก้านซี่ร่ม ผลรูปไข่ เมล็ดรูปพระจันทร์ครึ่งซีก กันปัดเป็นพืชเขตร้อนทั่วๆ ไป พบในอินเดีย จีน ไทย
- ส่วนที่เป็นพิษ :** หัว
- อาการ :** นำมาโขลกบิบบเอาเฉพาะน้ำ ใช้เมื่อปลา แต่ถ้านคนนำมาดื่ม จะทำให้ตายได้

พेषฒชาติสีทอง *Gelsemium elegans* (Gardner&Champ.) Benth.

- วงศ์ :** LOGANIACEAE
- ชื่อไทย :** กักมวน, ช้วนาดัว, มะเค็ด, มะลินรก, สามใบตาย
- ชื่ออังกฤษ :** GRACEFUL GELSEMIUM, CHINESE GELSEMIUM
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้พุ่มเลื้อยขนาดเล็ก แตกกิ่งก้าน ใบเป็นใบเดี่ยว ดอกเป็นดอกช่อกระจุกแน่น เป็นช่อยาวสีเหลือง หรือออกเหลือง ผลทรงกลม มีเมล็ด 8-10 เมล็ด ๆ แบน มีปีก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทุกส่วนของต้นให้น้ำยางที่เป็นพิษ
- อาการ :** เมื่อกิน alkaloids เข้าไป จะทำให้เกิดการหลั่งน้ำลายมาก, สมอมนิ่ง, ความรู้สึกสับสน, กระตุ่นระบบประสาทส่วนกลาง, สั่น, ชัก และถ้ามีอาการหนักก็ทำให้หยุดหายใจได้ ยาชงจากใบเพียงสามใบใช้เป็นยาสั่ง (ตาย) ได้

มะกล่ำตาหนู *Abrus precatorius* L.

- วงศ์ :** FABACEAE (LEGUMINOSAE)
- ชื่อไทย :** มะกล่ำตาหนู, กล่ำเครือ, กล่ำตาไก่, เกมกรอม, มะขามเถา, มะแค็ก, ไม้ไฟ ฯลฯ
- ชื่ออังกฤษ :** AMERICAN PEA, CRAB'S EYES, JEQUIRITY BEAN, ROSARY PEA, WILD LICORICE
- ลักษณะพืช :** เป็นพืชตระกูลถั่ว มีใบออกเป็นคู่รูปขนนก ออกดอกเป็นช่อที่ซอกใบ กลีบดอกมีหลายสี เช่น ม่วง แดง ชมพู หรือขาว ผลเป็นฝักคล้ายถั่วลิสงเตา ภายในฝักจะมี 3-5 เมล็ด เมล็ดมีเปลือกแข็ง สีแดงสดเป็นมัน มีสีดำตรงหัวประมาณ 1 ใน 3 ของเมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด เนื่องจากเมล็ดมีสีสัน งดงามสะดุดตา เด็กมักจะกินเข้าไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
- อาการ :** คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน ปวดท้อง อ่อนเพลีย จุกเสียด กระหายน้ำ ปวดศีรษะ อาจถ่ายเป็นเลือด ความเป็นเลือดดำ อัมพาต ผิวหนังแดง ชัก ม่านตาขยาย และสิ้น

มันแกว : *Pachyrhizus erosus* (L.) Urb.

- วงศ์ :** FABACEAE (LEGUMINOSAE)
- ชื่อไทย :** มันแกว, เครือเขาคัน, ถั่วกินหัว, ถั่วบัง, มันแกวละแวก, มันแกวลาว ฯลฯ
- ชื่ออังกฤษ :** JICAMA, YAM BEAN
- ลักษณะพืช :** ไม้เถาเลื้อยที่มีหัวอยู่ใต้ดิน หัวลักษณะกลมแป้น อาจเป็นหัวเดี่ยวหรือเป็นกระจุก ใบออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3 ใบ ลักษณะของใบย่อยค่อนข้างกลมรี ปลายและโคนใบมน ขอบใบเรียบ ดอกสีม่วงหรือสีน้ำเงินออกเป็นช่อ ฝักยาว 5-15 เซนติเมตร มีขน เมล็ดสีเหลืองหรือน้ำตาล
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด
- อาการ :** คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง กระเพาะอักเสบ ปวดหัว เกิด hemolysis หน้าเป็นผื่นแดง ออกฤทธิ์กระตุ้นระบบหายใจ ต่อมากดการหายใจ และตายเพราะระบบหัวใจล้มเหลว

มันสำปะหลัง *Manihot esculenta* Crantz

วงศ์ : EUPHORBIACEAE

ชื่อไทย : มันสำปะหลัง, ตางน้อย, ตางบ้าน, มันดิน, มันไม้, มันสำโรง, มันหัว, สำปะหลัง, อุบิกายู

ชื่ออังกฤษ : BITTER CASSAVA, CASSAVA, MANIOC, SWEET-POTATO-TREE, TAPIOCA PLANT, YUCA

ลักษณะพืช : ไม้พุ่มมี ลำต้นมีความสูงตั้งแต่ 1-5 เมตร ที่ลำต้นจะเห็นรอย ที่ก้านใบหลุดร่วงไป เป็นปุ่มนูนออกมา (leaf scar) ใบเป็นใบเดี่ยวแบบ palmate มีแฉกเว้าลึก 3-9 แฉก ก้านใบค่อนข้างยาว มีหลายสี เช่น เขียว แดง และม่วง มีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่กันคนละดอกแต่อยู่ในช่อดอกเดียวกัน และจะบานไม่พร้อมกัน ดอกตัวผู้มีขนาดเล็ก อยู่ส่วนบนของช่อดอก ส่วนดอกตัวเมียมีขนาดใหญ่กว่า อยู่ด้านล่าง

ส่วนที่เป็นพิษ : ทั้งต้น/หัวมันสำปะหลังดิบ

อาการ : อาเจียน กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน หายใจลำบาก กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย กล้ามเนื้อกระตุก มึนงง ไม่รู้สึกตัว ชักก่อนจะหมดสติ มีอาการขาดออกซิเจน ตัวเขียว ถ้าได้รับมากจะโคมาภายใน 10-15 นาที

ระย่อม *Rauvolfia serpentina* (L.) Benth. ex Kurz

วงศ์ : APOCYNACEAE

ชื่อไทย : ระย่อม, กอเหมี, กะยอม, เข้มแดง, คลาน, ตุมคลาน, มะโองค์, ย่อมดินหมา, สะมออุ

ชื่ออังกฤษ : SERPENT WOOD

ลักษณะพืช : ไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นจะมีความสูงไม่เกิน 60 เซนติเมตร เปลือกจะเป็นสีขาว และมีน้ำยางสีขาว จะผลัดใบในฤดูแล้ง จะผลิใบใหม่ในฤดูฝน ดอกจะออกต้นฤดูหนาว ใบออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน เป็นรูปรีแกมรูปหอก ดอกจะออกเป็นช่อสีขาว ชมพู หรือแดง ลักษณะคล้ายดอกเข็ม ผลอ่อนจะเป็นสีเขียว ผลสุกจะเป็นสีดำ

ส่วนที่เป็นพิษ : ไม่ได้ระบุ

อาการ : ถ้าได้รับอัลคาลอยด์ในขนาดมากจะทำให้กดประสาท นอกจากนี้มีอาการ ปากแห้ง คัดจมูก ท้องร่วง มึนงง ชี้น มือแขนสั่น หัวใจหยุดเต้น

โล่ดิน *Derris elliptica* (Roxb.) Benth.

- วงศ์ :** FABACEAE (LEGUMINOSAE)
- ชื่อไทย :** โล่ดิน, กะลาเพาะ, เครือไหลน้ำ, โปตะโกส้า, หางไหลแดง, ไหลน้ำ, อวดน้ำ
- ชื่ออังกฤษ :** DERRIS, TUBA ROOT
- ลักษณะพืช :** ไม้เถาขนาดกลางถึงใหญ่ ใบเป็นใบประกอบ ใบย่อยราว 5 ใบ รูปหอกปลายกว้างแหลม โคนสอบแคบ ยาว ใบอ่อนสีแดงซึ่งต่างจากหางไหลขาวที่มีสีอ่อน ดอกเล็กสีชมพูขาว ผลเป็นฝักแบนไม่ยาวมากนัก คล้ายฝักถั่วขึ้น
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ไม่ได้ระบุ
- อาการ :** คลื่นไส้ อาเจียน ถ้าได้รับมาก จะกระตุ้นระบบหายใจ แล้วกดการหายใจ ชัก และอาจเสียชีวิต

ละหุ่ง *Ricinus communis* L.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** ละหุ่ง, คิตติ, คีเคาะ, ปีมัว, มะละหุ่ง, มะโห่ง, มะโห่งหิน, ละหุ่งแดง
- ชื่ออังกฤษ :** CASTOR BEAN, CASTOR OIL PLANT, PALMA CHRISTI
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มสูง 2-4 เมตร ใบใหญ่เว้าเป็นแฉกๆ สีเขียวหรือเขียวอมแดง ดอก ออกเป็นช่อตามยอดหรือปลายกิ่ง ผลรูปไข่มีขนที่เปลือก ผลอ่อนสีเขียวอมแดง ผลแก่สีน้ำตาลอ่อน มี 3 เมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ใบและเมล็ด
- อาการ :** คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน ปวดท้อง อ่อนเพลีย จุกเสียด กระหายน้ำ ปวดศีรษะ อาจถ่ายเป็นเลือด ความดันเลือดต่ำ อัมพาต ผิวหนังแดง ชัก ม่านตาขยาย และสิ้น อาการพิษจะแสดงให้เห็นเมื่อรับประทานไปเพียง 2-3 เมล็ด หรือถ้าเด็กรับประทานไป 5-6 เมล็ดก็ถึงตายได้

เลี่ยน *Melia toozendan* Siebold et Zucc.

- วงศ์ :** MELIACEAE
- ชื่อไทย :** เลี่ยน
- ชื่ออังกฤษ :** BUSTARD CEDAR, PERSIAN LILAC, BEAD TREE, CHINA TREE ฯลฯ
- ลักษณะพืช :** ไม้ต้นขนาดกลาง สูงได้ 12-16 เมตร ใบ ประกอบแบบขนนก ใบย่อยหยักเป็นฟันเลื่อย ดอก ช่อ เกิดที่ซอกใบ มี 2 ชนิด คือต้นดอกสีม่วงและต้นดอกสีขาว ผล เป็นผลสด รูปร่างกลม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ดอก ผล เปลือก ต้น
- อาการ :** ถ้ารับประทานเข้าไปมากจะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสียรุนแรง อาจเป็นลม กระจายน้ำอย่างรุนแรง ความจำสับสน หายใจลำบาก ชักและเป็นอัมพาต อาจง่วงหลับ มีรายงานว่า เด็กรับประทานผลเลี่ยน 6-8 ผล ถึงแก่ความตาย

สลอด *Croton tiglium* Linn.

- วงศ์ :** EUPHORBIACEAE
- ชื่อไทย :** มะขาง, มะคัง, มะตอด, หัสคีน, ลูกผลาญศัตรู, สลอดต้น, หมากหลอด
- ชื่ออังกฤษ :** CROTON OIL PLANT
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มขนาดกลาง สูงประมาณ 3 เมตร ใบกลมโต ปลายแหลม ขอบใบเป็นจักเล็กๆ ดอกสีขาวนวล ออกเป็นช่อ ผลกลมยาวเป็นสามพู ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่จัดเป็นสีเหลืองอมน้ำตาลอ่อน
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด
- อาการ :** ถ้าน้ำมันถูกผิวหนังจะระคายเคืองเป็นผื่นแดง เป็นยาถ่ายอย่างรุนแรง ทำให้เกิดอาการระคายเคืองมาก ถ้ารับประทานจะทำให้เกิดการทำลายของทางเดินอาหาร ดับ ใต้ และสมอง ขนาดที่ทำให้ตายประมาณ 1 กรัม หรือ 1 มิลลิลิตรของน้ำมัน

สารพัดพิษ *Sophora tomentosa* L.

- วงศ์ :** FABACEAE (LEGUMINOSAE)
- ชื่อไทย :** สารพัดพิษ, ชับผิด
- ชื่ออังกฤษ :** NECKLACE POD
- ลักษณะพืช :** ไม้พุ่มชอบขึ้นตามชายฝั่งทะเลเขตร้อน ใบเป็นใบรวมแบบขนนก มีใบย่อยเป็นรูปไข่ ช่อดอกออกที่ยอดของลำต้น ดอกสีเหลือง ผลเป็นฝักมีขนสีน้ำตาลคล้ายกำมะหยี่ปกคลุม เมล็ดสีน้ำตาลอ่อนเกือบกลม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** -
- อาการ :** เกิดหลังจากรับประทาน 15 นาที จะระคายเคืองในปาก น้ำลายออกมาก ตามด้วยคลื่นไส้ อาเจียน มีน้ำลายเหนียว เหงื่อออก อุณหภูมิร่างกายเพิ่มอย่างรวดเร็ว ม่านตาขยาย ปัสสาวะไม่ค่อยออก ปวดศีรษะ อาจมีอาการสับสน เคลิ้มฝัน ถ้าได้รับขนาดน้อย จะมีอาการชัก ถ้าขนาดสูงจะมีอาการอัมพาต โคม่า

แสลงใจ *Strychnos nux-vomica* L.

- วงศ์ :** STRYCHNACEAE
- ชื่อไทย :** กระเจี๊ว, กะกลิ้ง, ตุมกาแดง, แสลงทม, แสลงเปือ, แสลงเปือ
- ชื่ออังกฤษ :** NUX-VOMICA TREE, SNAKE WOOD
- ลักษณะพืช :** ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 30 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่แกมขอบขนาน ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ กลีบดอกสีเขียวยาว ผลเป็นผลสด รูปกลม เมล็ดกลมแบนคล้ายกระดุม มีขนสีน้ำตาลอ่อนนุ่มปกคลุม
- ส่วนที่เป็นพิษ :** เมล็ด ดอก
- อาการ :** strychnine มีพิษมากประมาณ 60-90 มก. ก็ทำให้คนตายได้ เมื่อรับประทานเข้าไปจะถูกดูดซึมจากกระเพาะอาหารและลำไส้ หลังจากนั้นประมาณ 1 ชม. คนไข้จะชักแขนขาเกร็งและหยุดหายใจในที่สุด

หนอนตายหยาก *Stemona // uberose* Lour.

- วงศ์ :** STEMONACEAE
- ชื่อไทย :** กะเพียด, หนอนตายหยากเล็ก, โป่งมดงาม, กะเพียด
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้ล้มลุก สูง 0.4-0.6 เมตร รากเป็นรูปกระสวย ออกเป็นกระจุกคล้ายกระชาย กิ่งที่กำลังจะออกดอก มักจะเลื้อยพัน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ แผ่นใบเป็นคลื่น ดอกเดี่ยว ออกที่ซอกใบ กลีบดอกด้านนอกสีเขียว ด้านในสีแดง ผลเป็นผลแห้ง แตกได้
- ส่วนที่เป็นพิษ :** รากสด
- อาการ :** ใช้ฆ่าหนอนและแมลงศัตรูพืช หากคนกินจะทำให้เกิดอาการมึนเมา หรือทำให้ตายได้ ถ้าจะนำมากินเป็นยาสมุนไพรต้องมีการทำลายพิษ เช่น นำรากมาล้างให้สะอาดแล้วลวกหรือต้มน้ำจนกระทั่งไม่เห็นแกนสีขาวในราก ต่อดตากแห้งก่อนนำไปปรุงเป็นตำรับยา โดยหั่นให้มีขนาดเล็ก หรือในบางตำรายะนำไปเชื่อมกับน้ำผึ้งก่อนนำไปใช้

หนอนตายหยากใหญ่ *Stemona collinsae* Craibr.

ราก *S. // uberose* Lour (ซ้าย)
S. collinsae Craib (ขวา)

- วงศ์ :** STEMONACEAE
- ชื่อไทย :** ป่งข้าง , กะเพียดข้าง
- ชื่ออังกฤษ :** -
- ลักษณะพืช :** เป็นไม้เถา ขนด้นเล็กจะตั้งตรง เมื่อสูงขึ้นมากๆ จะพาดพันต้นไม้อื่น ใบรูปหัวใจ ปลายเรียวกว่าหนอนตายหยากเล็ก ใบโตและยาวกว่า เส้นใบวิ่งตามยาว รากเป็นหัวเก็บอาหารกลมยาวเป็นพวง ดอกและผลเหมือนหนอนตายหยากเล็ก เกิดตามป่าดงดิบเขา ป่าเบญจพรรณทั่วไป ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด
- ส่วนที่เป็นพิษ :** รากสด
- อาการ :** ใช้ฆ่าหนอนและแมลงศัตรูพืช ถ้าจะนำมากินเป็นยาสมุนไพรต้องมีการทำลายพิษ เช่น นำรากมาล้างให้สะอาดแล้วลวกหรือต้มน้ำจนกระทั่งไม่เห็นแกนสีขาวในราก ต่อดตากแห้งก่อนนำไปปรุงเป็นตำรับยา โดยหั่นให้มีขนาดเล็ก หรือในบางตำรายะนำไปเชื่อมกับน้ำผึ้งก่อนนำไปใช้

เห็ดระโงกหิน *Amanita verna* (Bull. ex.fr.)

- ชื่อไทย :** เห็ดระโงกหิน*, เห็ดไข่ตายซาก (ซาก)
- ชื่ออังกฤษ :** Destroying Angel
- ลักษณะพืช :** หมวกเห็ด เป็นรูปกระโถนกว่าเส้นผ่าศูนย์กลาง 5-12 เซนติเมตร ผิวมักจะมีเศษของเปลือกหุ้มดอกอ่อนที่ปริแตกออกเป็นชิ้นบาง ๆ ติดอยู่บางส่วนซึ่งหลุดหายไปได้ง่าย ด้านล่างมีครีบสีขาวเรียงกันรอบก้านแต่ไม่ยึดติดกับก้าน โคนก้านโป่งเป็นกะเปาะใหญ่และมีส่วนล่างของเปลือกหุ้มดอกอ่อนติดอยู่ที่โคนเป็นรูปถ้วย บนก้านตอนบนมีวงแหวนเป็นแผ่นบางสีขาวซึ่งหลุดได้ง่าย เห็ดชนิดนี้เกิดเป็นดอกเดี่ยวในป่าเบญจพรรณ
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** สารพิษทำลายเซลล์ของตับ ไต ระบบทางเดินอาหาร ระบบเลือด ระบบหายใจ และระบบสมอง ทำให้ถึงแก่ความตาย นับได้ว่าเป็นสารพิษในเห็ดที่ร้ายแรงที่สุด ผู้ป่วยถึงแก่ชีวิตภายใน 4-10 ชั่วโมง

เห็ดระโงกหิน *Amanita virosa* Secr.

- ชื่อไทย :** เห็ดระโงกหิน*, เห็ดไข่ตายซาก (ซาก)
- ชื่ออังกฤษ :** DESTROYING ANGEL
- ลักษณะพืช :** รูปร่างและสีของเห็ดเหมือนชนิด *Amanita verna* ต่างกันที่ *A. virosa* มีขนหยาบบนก้านและสปอร์ค่อนข้างกลมขนาด 8-10 ไมโครเมตร เห็ดชนิดนี้จะพบมากกว่าชนิดแรก
- ส่วนที่เป็นพิษ :** ทั้งต้น
- อาการ :** สารพิษทำลายเซลล์ของตับ ไต ระบบทางเดินอาหาร ระบบเลือด ระบบหายใจ และระบบสมอง ทำให้ถึงแก่ความตาย นับได้ว่าเป็นสารพิษในเห็ดที่ร้ายแรงที่สุด ผู้ป่วยถึงแก่ชีวิตภายใน 4-10 ชั่วโมง

เห็ดสมองวัว *Gyromitra esculenta* (Pat. Et Bak.) Boedism

ชื่อไทย : เห็ดสมองวัว

ชื่ออังกฤษ :

ลักษณะพืช : หมวก เป็นรูปอานม้าสีน้ำตาลอมเหลือง แล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-10 เซนติเมตร ผิวหมวกหยาบเป็นลอนและคลื่นคล้ายสมองด้านล่างเป็นแอ่งตื้น ๆ สีน้ำตาลอ่อน

ส่วนที่เป็นพิษ : ก้าน สีขาว ยาว 2-5 เซนติเมตร ใหญ่ 1-2 เซนติเมตร เห็ดชนิดนี้พบในป่าทางภาคเหนือ

ทั้งต้น

อาการ : สารพิษในเห็ดทำให้คนถึงแก่ความตายถ้ารับประทานเห็ดดิบและน้ำต้มเห็ด เพื่อความปลอดภัยไม่ควร

รับประทานเห็ดดิบและน้ำต้มเห็ด แต่เมื่อต้มสุกแล้วรับประทานเนื้อได้

บทส่งท้าย

คู่มือ “พืชพิษที่พบบ่อยในประเทศไทย” นี้ ได้เริ่มดำเนินการจัดทำเมื่อ ธันวาคม 2550 ตามความประสงค์ของผู้อำนวยการโรงงานเภสัชกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร เพื่อใช้เป็นคู่มือในการศึกษาพืชพิษ แก่ นักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รวมทั้งกำลังพลของ โรงงานเภสัชกรรมทหาร กระทรวงกลาโหม และพลเรือนทั่วไป โดยมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำ ดังนี้

1. จัดแบ่งหัวข้อพืชพิษตามอาการ และตามระบบที่เด่น ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ
 - 5.1) พืชต่อผิวหนัง เนื้อเยื่ออ่อน และนัยน์ตา เช่น หมามู่ย ตำแยช้าง เต่าร้าง
 - 5.2) พืชต่อระบบทางเดินอาหาร และระบบหมุนเวียนโลหิต เช่น บอนสี โหระ
 - 5.3) พืชต่อระบบประสาท และอาจทำให้เสียดใจ เช่น ใบกระท่อม เห็ดจิ๋วควาย
 - 5.4) พืชต่อไต และระบบปัสสาวะ ได้แก่ ลูกเนียง
 - 5.5) พืชร้ายแรงอาจทำให้เสียชีวิตได้ เช่น เมล็ดมันแกว หัวทองคิง
2. ไม่นับรายละเอียดที่เป็นวิชาการ ซึ่งข้อมูลในเชิงวิชาการของพืชแต่ละชนิด ผู้สนใจสามารถศึกษาด้วยตนเอง โดยการสืบค้นจากชื่อวิทยาศาสตร์ของพืชชนิดนั้นๆ

เนื้อหาและรูปภาพส่วนใหญ่ในคู่มือนี้ ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ ที่เป็นที่ยอมรับทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลบางส่วนจาก รศ.ดร. เอกรินทร์ สายฟ้า คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ผศ.ดร. นริศรา คำแก่น คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีบางส่วนที่ได้จากการค้นคว้าจากเอกสารที่มีผู้รายงานไว้ ดิฉันขอขอบคุณแหล่งข้อมูลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้ว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาพืชพิษของ นนร.จปร. และกำลังพลของกระทรวงกลาโหมต่อไป

ญ.ดร. สุชาดา สุนทรชัชเวช
 ประจำแผนกควบคุมคุณภาพ กวค.รภท.ศอพท.
 ผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล

ดัชนี

ก

กลอย *Dioscorea hispida* Dennst., 45
 กระดาด *Alocasia indica* Schott, 4
 กระท่อม *Mitragyna speciosa* (Roxb.) Korth., 38
 กระถิน *Leucaena glauca* Benth., 17
 กระบือเจ็ดตัว *Excoecaria cochinchinensis* Lour., 5
 กระเบา *Hydnocarpus anthelminthicus* Pierre, 38
 กะลั่งตังช้าง *Girardinia heterophylla* Decne, 45
 กัญชา *Cannabis sativa* L., 5

ข

ขี้กาแดง *Trichosanthes bracteata* (Lam.) Voight, 45

ค

คริสต์มาส *Euphorbia pulcherrima* Willd.ex Klotzsch., 5
 โคลกลาน *Anamirta cocculus* Wight & Arn., 18

จ

จันทน์ *Mansonia gagei* Drumm., 46
 จันทน์เทศ *Myristica fragrans* Houtt., 18

ช

ชวนชม *Adenium obesum* (Forsk.) Roem.&Schult., 6
 ชุมเห็ดเทศ *Cassia alata* L., 19
 ช้างแหก *Neesia altissima* Bl., 6
 ช้าแป้น *Solanum verbasifolium* Auct. non L., 19

ช

ชาก *Erythrophleum succirubrum* Gagnep., 20

ด

ดองดึง *Gloriosa superba* L., 46

ด

ดังดาบอด *Excoecaria oppositifolia* Griff., 16
 ดาด่มทะเล *Excoecaria agallocha* L., 7
 ดินเบ็ดทราย *Cerbera manghas* L., 20
 ตำแยช้าง *Dendrocnide stimulans* (L.f.) Chew, 7
 ตำแยตัวเมีย *Laportea interrupta* Chew, 8
 เต่าร้าง *Caryota mitis* Lour., 16

ถ

เถากันปัด *Stephania hernandifolia* Walp., 47
 เถาสิ่งโต *Passiflora foetida* L., 21

ท

ทองหลางฝรั่ง *Hura crepitans* Linn., 8
 ทองหลางใบมน *Erythrina fusca* Lour., 39

เทียนหยด *Duranta repens* L., 21

โทงเทง *Physalis minima* L., 22

น

เนียง *Archidendron jiringa* Nielsen, 44

บ

บอนสี *Caladium bicolor* Vent, 22

ใบระบาศ *Argyreia nervosa* (Burm.f.) Bojer, 39

ป

ปอกระเจา *Corchorus capsularis* L., 23

ปัดดาเวีย *Jatropha integerrima* Jacq., 23

โป๊ยเซียน *Euphorbia milii* Des Moul., 9

ผ

ผกากรอง *Lantana camara* L., 24

ผักนึ่งทะเล *Ipomoea pes-caprae* (L.) R.Br., 40

ผักหนาม *Lasia spinosa* Thw., 25

ผักเสี้ยน *Cleome gynandra* Linn., 24

ฝ

ฝิ่น *Papaver somniferum* L., 40

ฝิ่นต้น *Jatropha multifida* L., 9

พ

พญาไร้ใบ *Euphorbia tirucalli* L., 10

พลับพลึง *Crinum amabile* Donn, 25

พลับพลึงดินเบ็ด *Hymenocallis littoralis* Salisb., 26

พลูแฉก *Monstera deliciosa* Liebm., 26

เพชรสังฆาต *Cissus quadrangularis* L., 10

เพชฌฆาตสีทอง *Gelsemium elegans*
(Gardner&Champ.) Benth., 47

แพงพวยฝรั่ง *Catharanthus roseus* L., 27

โพทะเล *Thespesia populnea* L. Soland.ex Corr., 11

ฟ

ฟองสมุทร *Duranta repens* L., 27

ม

มะกล่ำตาหนู *Abrus precatorius* L., 48

มะระขี้นก *Momordica charantia* L., 29

มะม่วงหิมพานต์ *Anacardium occidentale* L., 11

มะค่าดีควาย *Sapindus emarginatus* Vahl, 29

มะมุด *Mangifera foetida* Lour., 12

มะเยา *Vernicia fordii* Airy Shaw, 28

มะเกลือ *Diospyros mollis* Griff., 28

มันสำปะหลัง *Manihot esculenta* Crantz, 49

มันแกว *Pachyrhizus erosus* (L.) Urb., 48

ย

ยี่โถ *Nerium indicum* Mill., 30

ยาสูบ *Nicotiana tabacum* L., 41

ร

ระย้อม *Rauvolfia serpentina* (L.) Benth. ex Kurz, 49

รัก *Calotropis gigantea* (L.) R. Br. ex Ait., 30

รักหลวง *Gluta usitata* (Wall.) Ding Hou, 12

ราตรี *Cestrum nocturnum* L., 31

ราเพย *Thevetia peruviana* (Pers.) K. Schum., 31

ล

ละหุ่ง *Ricinus communis* L., 50

ลำโพง *Datura metel* L., 41

โล่ดั้น *Derris elliptica* (Roxb.) Benth., 50

เลี่ยน *Melia toozendan* Siebold et Zucc., 51

ว

ว่านสี่ทิศ *Hippeastrum johnsonii* Bury, 32

ว่านแสงอาทิตย์ *Haemanthus multiflorus* (Tratt.)
Martyn, 32

ว่านหางจรเข้ *Aloe vera* L. Burm. f., 33

ว่านหมื่นปี *Dieffenbachia seguine* (Jacq.) Schott, 13

ส

สนับขาว *Jatropha curcas* L., 34

สนับแดง *Jatropha gossypifolia* L., 35

สลอด *Croton tiglium* Linn., 51

สมอทะเล *Sapium indicum* Willd., 13

สลัดได *Euphorbia antiquorum* L., 14

สลัดไบบ้าน *Euphorbia trigona* Haw., 14

สารพัดพิษ *Sophora tomentosa* L., 52

ห

- หญ้าคา *Imperata cylindrica* (L.) P.Beauv., 15
 หนวดต่อมดดอก *Solanum nigrum* L., 33
 หนุมานนั่งแท่น *Jatropha podagrica* Hook.f., 15
 หนอนตายหยาก *Stemona tuberosa* Lour., 53
 หนอนตายหยากใหญ่ *Stemona collinsae* Craibr., 53
 หอมปื้หนัง *Strophanthus gratus* (Wall. et Hook.) Baill., 36
 โหระ *Alocasia macrorhiza* [L.] G. Don, 34
 เห็ดขอนสีทองเกล็ดแดง *Gymanopilus aeruginosus*
 (Peck) Sing., 42
 เห็ดสมองวัว *Gyromitra esculenta*
 (Pat. Et Bak.) Boedism, 55
 เห็ดระโงกหิน *Amanita verna* (Bull. ex.fr.), 54
 เห็ดระโงกหิน *Amanita virosa* Secr., 54
 เห็ดน้ำผึ้ง *Phaeogyroporus portentosus* (Berk.et Broone)
 Mc. Nabb., 36
 เห็ดหัวกวรดครีบเขียว *Chlorophyllum molybdites*
 (Meyer. ex. Fr.) Mass., 37
 เห็ดเกล็ดดาว *Amanita pantherina* (Dc. ex. Fr.) Secr., 42
 เห็ดหึ่งห้อย *Coprinus atramentaris* (Bull.) Fr., 43

อ

- อุตพิด *Typhonium trilobatum* Schoot, 35

ฮ

- ไฮแดรนเยีย *Hydrnagea macrophylla* Thunb.) Ser., 37

มูลนิธิกิตติขจรเภสัชเวช (สมุนไพรร)
โรงงานเภสัชกรรมทหาร

โรงงานเภสัชกรรมทหาร ศูนย์การอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร
 183 ซอยตรีมิตร ถนนพระรามสี่ คลองเตย กทม. 10110
 โทรศัพท์: 02-3814373 www.dpftthailand.com